

DİL NEHRİ 6

~ ANILAR ~

Mehmet Rayman, **Gülten Akın'ı**; Duran Er, **Ahmet Erhan'ı**
Muzaffer Keten, **Abdülkadir Budak'ı**; Bülent Güldal, **Ahmet Uysal'ı**;
Volkan Hacıoğlu, **Adile Naşit'i**; Ali Hikmet Varlık, **Gültekin Çizgen'i**;
Nadir Demir, **Metin Demirtaş'ı**; Gülşen Ersan, **Bilsen Başaran'ı** yazdı...

Cansaran Kızıltaş yakın zamanda kaybettiğimiz **Mario Levi'yi** yazdı

EMEĞİ PAYI:
PDF 30 TL
SİYAH-BEYAZ 45 TL
RENKLİ 75 TL
KARGO: adet x 45 TL
www.dilnehri.com

ŞİİR, ÇEVİRİ ŞİİR: Bülent BULUT, Can TAŞAN/Ser HİBARDİYAN, Duran ER, Elif Burcu ÖZKAN, Hilmi HAŞAL, H. İhsan SÖNMEZ, Mehmet RAYMAN, Musa ÖZ, Muzaffer KETEN, Mücahit AYGÖREN, Songül AKYILDIZ, Volkan HACIOĞLU, Volkan HACIOĞLU/Dylan THOMAS, Zeliha AYPEK

YAZI: Barış ERDOĞAN, Engin TURGUT, Hilmi HAŞAL, Muhittin Can SİLSÜPÜR, Ünsal ÇANKAYA

ŞEHİR DESTEKÇİLERİ

İSTANBUL: CANSARAN KIZILTAŞ

ANKARA: GÜLŞEN ERSAN, ASLI KARATAŞ

BURSA: DURAN ER, HİLMİ HAŞAL, ELİF BURCU ÖZKAN

BALIKESİR: KÖRFEZ; BÜLENT GÜLDAL

BANDIRMA: MUZAFFER KETEN

MERKEZ: MÜCAHİT AYGÖREN, TÜRKAN GÖKGÜL

İZMİR: BÜLENT BULUT

ANTALYA: NADİR DEMİR

SAMSUN: MARAŞANTIYA DERGİSİ

MUĞLA: MARMARİS; HALİM YAZICI

AYDIN: KUŞADASI, SÖKE; ÖZLEM ÇALLI

KONYA: AYŞE MELTEM

STRASBOURG, FRANSA: ZELİHA AYPEK

BAKÜ, AZERBAYCAN: RAMİL ZEYNALOV

KÜNYE

EDİTÖR

MÜCAHİT AYGÖREN

ESER DESTEKÇİLERİ

BARIŞ ERDOĞAN

BÜLENT GÜLDAL

HİLMİ HAŞAL

VİCDAN EFE

VOLKAN HACIOĞLU

Abonelik: Pdf olarak mailinize almak için senede 6 sayı 30x6=180 tl

Siyah-beyaz baskı ile adresinize gönderilsin istiyorsanız;

6x45=270 lira artı 45x6=270 lira kargo 270+270=540 tl

Renkli olarak 3 sayı; 75x3=225 lira artı 45x3=135 kargo 225+135=360 tl

İş Bankası 88 0006 4000 0012 1010 4336 99

Garanti Bankası 09 0006 2001 1930 0006 6457 87

Teb 80 0003 2000 0000 0061 6656 49

Şehir destekçilerimiz dergimizi bulundukları yer başta olmak üzere tanıtan kişilerdir. İsteğe bağlı olarak sosyal medya paylaşımı yapıp, sınırlı sayıda dağıtım ve reklam da alabilirler.

Eser gönderimi ve iletişim için: mucahit-aygoren@dilnehri.com

mucahit_aygoren@yahoo.com

Her hakkı saklıdır. Yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Kaynak gösterilip alıntı yapılabilir. Kaynak gösterilmeyen resim ve fotoğraflar, kapak fotoğrafı dahil Pinterest'ten alınmıştır.

Ocak-Şubat 2024

İÇİNDEKİLER

Mario Levi-Cansaran Kızıлтаş...	4-5
Bülent Bulut-Yunuslara Muştı...	6
Metin Demirtaş-Nadir Demir...	7-11
Ahmet Erhan-Duran Er...	12
Muzaffer Keten-Anlatıldığı Gibi Değilmiş Hayat...	13
Mücahit Aygören-Yakın...	14-15
Mehmet Rayman-Gülteni Duygular...	16
Ser Hibardiyan- Can Taşan- (Çeviri Şiir)...	17
Ahmet Uysal'a Mektup- Bülent Güldal...	18-19
Duran Er- Annemin Ölümü ve Bahçesi...	20
Mehmet Rayman, Eskime/ Hilmi Haşal Ruh Seyri...	21
Barış Erdoğan-Talihsizlik...	22-23
Songül Akyıldız-Vazgeçme Sakın...	24
Ali Hikmet Varlık-Gültekin Çizgen ve Fotoğrafçılık Anılarım...	25-26
Engin Turgut-Şiir Yürüyüşü...	27
Dylan Thomas- Volkan Hacıoğlu (Çeviri Şiir, Aydaki Palyaço)...	28
Volkan Hacıoğlu-Teferruat Teorisi...	29
Ünsal Çankaya-Bende Yalan Yok...	29-30
Zeliha Aypek-Kılıçsız Şövalye...	31
Muhittin Can Silsüpur-Edebiyat ve Çocuk...	32-33
Elif Burcu Özkan- Sabahları Hiç Sevemedim, Baba...	33
Hilmi Haşal-Okşadıkça Sızlayan Yara Gibisin...	34
Adile Naşit-Volkan Hacıoğlu...	35-36
H. İhsan Sönmez-Düşünce Avcısı...	36
Şiirin Ana dolusu Bilsen Başaran-Gülşen Ersan...	37-41
Musa Öz-Aşk Dediğın Küçük Tırtıllı Bir Ot...	42
Abdülkadir Budak-Muzaffer Keten...	43-44
Anı Fotoğrafları...	45-47

Değerli Romancı İstanbul aşığı kültür insanı Mario Levi'yi kaybettik geçtiğimiz günlerde. Kendisini edebiyat dünyası içinde tanımış olmakla birkaç kelam söz etmek düştü elbet yâdımıza. Farkına varmadan bizi yazın dünyası içinde bir sınıfta bir araya getiren, İstanbul'un nahif yıllarında yaşamış olmamızdı belki de. İnsanlık, çıkar ilişkilerinin çelişkileri içinde yaşayadursun, diğer taraftan ince bir zamanın gergefi yavaş yavaş sürecini tamamlıyor sanki. Artık o insancıl taraflarımız yok oluyor birer birer.

Ve Mario Levi'nin "İstanbul Bir Masaldı"da İstanbul'a estetik bir gözle bakışı da nahif, kırılgan bir zamanın yitişini hatırlatmaya devam edecek gibi... Roman; yaşadığı şehri özümsemiş, tarih zenginliğini, İstanbul'un mimarisini, kaybolmaya yüz tutmuş güzelliklerini bu şehre aşık gözle bakan bir anlatıda sunar. Diğer eserlerinde de aynı bakış açısını görürüz. Belki de bu yüzden doğup büyüdüğü, yaşadığı şehre duyduğu sevgi onu bu denli yakın kılar bu şehre. Yaşadığı süreçte Türkiye'yi ve Türkçeyi çok seven bir yazar olarak vermiştir eserlerini.

Bu konuda bir Fransız gazetecinin neden eserlerini birkaç yabancı dili, özellikle Fransızca'yı iyi bildiğin halde Türkçe yazdın sorusuna verdiği cevap çok manidardır. "Evet Fransızca yazabilirdim, bu benim için çok daha kolay olurdu. Ama ben Türkçe yazdım. Elbet tercüme edilmesi daha zor. Fransızca'yı çok iyi bildiğim halde yazmadım. Bu beni dünya yazarı yapabilirdi. Fakat tercih etmedim. Bu durum kendiliğinden gelişti. Neden biliyor musun?" "Çünkü çocukken sokakta hangi dilde top oynamışsan genç olduğunda hangi dilde ilk aşkını yaşamışsan çok kızdığında hangi dilde sövmek geliyorsa içinden o dil senin dilindir. Ve o dil Türkçeydi. Bu durum kendiliğinden gelişti. Bu sebeptendir ki kendime hep şunu söylüyorum: "Benim en derin vatanım Türkçedir" Böyle diyecek kadar bir bağ kurar yaşadığı topraklarla. Mario Levi Sefarad Yahudisi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiş ve bu kadim şehirde bir ömür sürmüştür. .

Kendisini edebiyat, yazı-şiir etkinliklerinde görmüştüm... Eski ahşap bir İstanbul eviydi. Böyle bir yer oluşu da beni ayrıca mutlu etmişti. Tarihi mekanlar, eski mimari beni oldum olası etkiler... Bunda tarihçi oluşumun da payı vardır sanırım. Ders arasında "Sevgili Arsız Ölüm" ün (roman) yazarı Latife Tekin ile tanışmış, kendisinden o sırada imzalı olarak alıp bir solukta okumuştum... Bir gün bu dersler esnasında annemin de onun sevdiğini söylediği "Kaşkarikas" (Yaklaşık 600 senedir yapılan ve bir Sefarad - İbranice'de İspanya'dan göç eden Yahudiler- yemeği olan Kaşkarikas'ı ve daha birçok yemeği bildiğini söyleyince mutlu olmuştu. Kadıköy'deki evlerinde babaannesini yemek yaparken çocukluğunda onu izlemeyi sevdiğini hatta bazen birlikte yemek yaptıklarını anlatırken bu yemeği sevdiğini söylemişti...

Üretip, çok çalışıp inatla her şeyi sonuçlandırma huyuma " sen çok çılgınsın" demişti. Gülümsemiştin...

Yanlış hatırlamıyorsam bir gün mezun olduğunda Alman hükümetinin açmış olduğu bir sınavı kazanarak, yazarları desteklemek adına bir Orta çağ şatosunda belli bir süre kalarak ilk eserini böylece yazmış olduğuydu. Anlatırken gözlerinde o günlerin ışıltısı vardı. Sanki hep birlikte o şatoda gezintiye çıkmıştık. Yazmak belki böyle bir şeydi. Yazarın okuyanı olduğu yerden alıp kelimelerin büyülü dünyasına yolculuğa çıkarmasıydı. Mütevazıydı. İlk öykü kitabımı o sırada çıkarmak üzereydim. Çocukluğumun geç kalmışlığının dağları; okul çıkışlarında Osman beyde, halamın evinde, annemi akşam dönüşleri beklerken şiire dönüşürdü. Altı yaşındaydım oysa şimdi emekli geç kalmış bir hikayeciye... Mario Levi işte bu geç kalmışlığıma dokunmuş, ilk öykü kitabımın kapağına benim de sevdiğim şehre İstanbul'a aşık bir gönül adamının zenginliğiyle ölümsüz bir not düşmüştü.

Öykü kitabım "Uzağın Sesi" ni kendisine götürdüğümde heyecanımı paylaşmış; samimi mutluluğu ile beni onurlandırmıştı. Edebiyat dünyasında ince nahif bir yer edinmiş olan bu kendine özgü insana tekrar teşekkür ediyorum. Bu dünyadan ardında bize incecik insanlığı, kaybolan değerleri ile o güzel eserleri bırakan, Türk edebiyatının usta kalemlerinden biri daha gitti . Her gidiş bir hüzdür.

CANSARAN KIZILTAŞ / 28 Şubat 2024

Yunuslara Muştu

*Suskun yalnızlığın insanları
Varsın kaçanlar-Varsın.
Varsın alevler -Kalsın.*

*Tek okla delinmiş iki yürek!
-Hangi Ağaç Kavuğunda Gizli isimleri*

*Aklımda hep Ağaç ve Çiçek kökleri
Damarlarımda hala Kalubeladan kalma
Yüzen dalların - Melek Fısıltıları*

-Ağlayan bir Çınar Ağacına rast geldim Tepede

*Gidip-gidip sahillere denk gelen Yunuslara
Şiirleri -Muştuladım.*

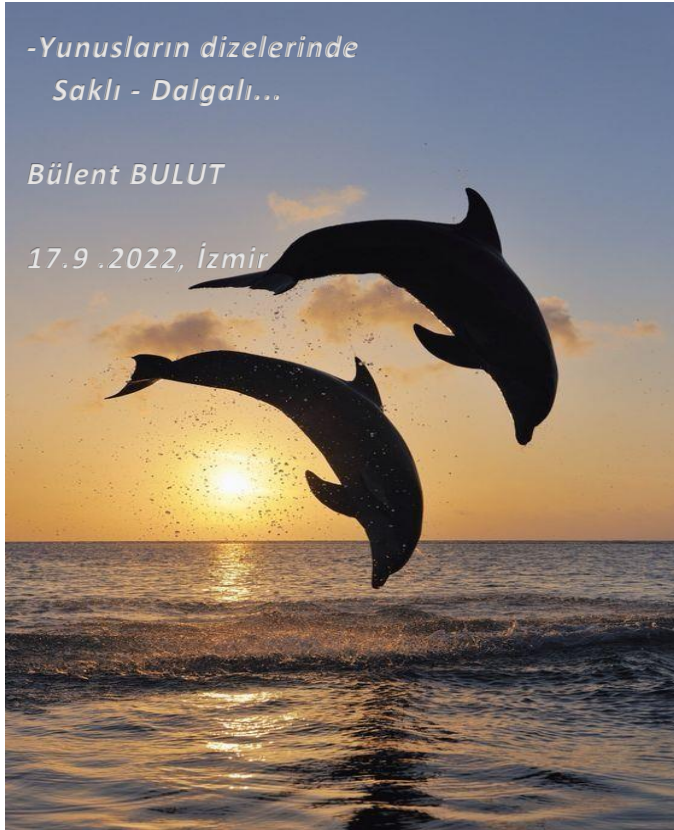
*Köpeklere yüreğini teslim edenler
Gömülüyor bak Mermer Odalı Saatlere*

*"Nice Onur var , bekler habersiz"
"O" - Nur anını.*

*-Yunusların dizelerinde
Saklı - Dalgalı...*

Bülent BULUT

17.9 .2022, İzmir

METİN DEMİRTAŞ

Metin Demirtaş Che Guevara'ya şiir yazacağına başkan Johnson'a bir methiye döşeseydi hiçbir Cumhuriyet Savcısı peşinden koşmazdı, uyduluğun alıp yürüdüğü ülkelerde uyduluğa karşı çıkanlara şiir yazmak suçtur diye yazıyordu İlhan Selçuk. Che'nin öldürümü üzerine yazdığı şiirden dolayı tutuklanan Metin abi için. Şiir yüzünden hapse atılan kuşağının ilk şairiydi ve bu şiiri kısa bir sürede kendi adının ve ününün önüne geçmişti. 60'lı ve 70'li yıllar, 80'ler gibi çok zor geçmişti Metin abi için... Ta ki 90'lı yıllarda Elmalı, Akçay'daki köyüne, kırlara çekilinceye kadar..

Benim kendisiyle tanışmam, haftalarca aramam-araştırmam sonucunda 2007 yılının pırıl pırıl bir 1 Mayıs sabahında tamamen tesadüf olarak hiç beklemediğim bir anda gerçekleşti, Antalya'da çıkan yerel bir dergide okuduğum, çok beğendiğim şiirleri ve âşinâ olduğum fotoğrafından yola çıkarak... Bir duvarın dibinde oturmuş, elinde çantası ve koltuk değneği ile yürüyüş kortejini seyrediyordu. Yanına yaklaşp: Merhaba, Metin Demirtaş siz misiniz sorusuyla başlayan dostluğumuz; onun 27 Eylül 2014 yılındaki vefatına kadar haftanın hemen hemen 3-4 günü evinin altında inim diye adlandırdığı çalışma odasındaki kitaplığında buluşmalarımız, görüşmelerimizle kesintisiz olarak sürüp gitti.

Benim şiir ufkumun genişlemesinde ve şiire olan tutkumun artarak büyümesinde en büyük pay kuşkusuz onundur. Metin abi köprülere şiirlerinde yer veren, köprüleri seven bir şair olarak, insanlar arasında köprüler kurmayı beceren ender insanlardan biriydi ve bu sayede sonradan tanıyıp seveceğim onlarca insanla tanışp dost olmama vesile oldu. Türkiye'nin birçok yerinden Metin Demirtaş Dostları olarak şiirsever, gazeteci, şair, yazar insanın buluştuğu köprünün kavşağındaki isimdir Metin abi...

Paneller, konferanslar, imza günleri, çıktığımız doğa gezilerinde bu sayfalara sığmayacak kadar çok anımız birikti. Dostluklara çok özen gösterirdi, ben onun kadar dostlarına önem veren başka bir insan tanımadım. Ataol Behramoğlu onun için hep başka bir yerdeydi. Enver Gökçe'yi, İlhan Erdost'u dilinden hiç düşürmezdi. Tabi burada isimlerini sayamadığım daha birçoklarını da.

İmza günlerinde imzaladığı kitaplarından elde ettiği, 3-5 kuruş parayla “sokakların sadık bekçileri” olarak nitelendirdiği kedilere, üveyiklere, kumrulara yemler, mamalar alır, evinin arka sokağında bulunan restoranda biriken balık kafalarını sokağındaki kediler için getirir, onları besleyip seyrederken Erzincan tulumuyla iki dilim kavun eşliğinde, üzerine isimler işaretler koyarak kime ne kadar ikram edeceğini belirlediği rakısından iki duble içmekten büyük keyif alırdı.

Metin abinin bir başka özelliği de yüz yüze tanıdığı veya tanımadığı onlarca insanla bugün bilmemin mümkün olmadığı sayıda mektuplaşmalarıdır. Gerek yurt dışı gerek yurdun en uzak en ücra köşelerinde yaşayan veya zorunlu olarak yaşamaya mecbur bırakılan dostlarıyla, özellikle cezaevlerine yazılan, oralarından gelen mektuplarla birçok insanla eşsiz ve benzersiz dostluklar kurmuş olmasıdır. Şiir, edebiyat, sanat, ülkenin gidişatıyla ilgili sorunlar, bireysel sorunlar, günlük sıkıntılar gibi konularda herkesin yanında durmaya çalışmış, herkese el uzatıp; iyi, kötü, zor günlerde dostluğunu esirgememiştir. Mektuplaştığı birçok insandan bunları bizzat duymuş ve kendisinden hep minnet ve şükranla anıldığına şahit olmuşumdur.

Şiirleri üzerine birkaç kelam etmek gerekirse, ince duyarlıklarla, yalın ama imge yüklü dizelerle örülmüş bir dünyanın insanı olarak şiirlerinde yaşama bağlı gözlemlerle, halk kültüründen beslenen bir aydın bilincinin havası vardır...Bu geniş coğrafya ve insanları kucaklayan düzlem içinde, yaşadığı çağa tanıklık edip gündeme gelen; keskin bir gözlem gücü, ince bir duyarlılık, insana umut ve iyimserlik aşılayan bir söyleyiş biçimiyle, acıyla umudun bileşkesinden oluşan şiirler toplamı diyebiliriz onun şiirlerine ama umudun hep ağır bastığı...

Yazımı burada bitirirken sevgili Metin Demirtaş abimi her zaman saygı sevgi içinde şükran ve özlem ile andığımı belirtmek ister, son sözü çok yakın dostu, yine çok değerli ve büyük insan Muzaffer İlhan Erdost'un sözleriyle bitiririm:

"Demirtaş öznel yaşamında, acılar da sevinçler de yaşadı, onun şiirinden damıtılan acı ve sevinç öznel giysisinden sıyrılarak toplumsal olana dönüştü ve toplumdan kendine yansıyan acı ve sevinçle çevrili kaldı. Sancılı bir toplum, savaşım içinde bir toplumdur ve daha çok da acıyı yaşamaya yargılanmış gibidir. Acılar, yılgınlığın nedeni de olabilirdi. Metin Demirtaş'ın şiiri, yaşamın yenilmezliğini örnlüyor*. Çünkü, onun şiiri, acıyı (ve sevinci de) yaşam gücüne, özgürleşme bilincini pekiştirmeye ve onu yığınsal güce dönüştürmeye adanmış bir şiirdir. Şu dizelerle de özetlenebilir:

"Hazır ol kalbim
Türküsünü söylemeye
Derin yara almış

VOLTADA BİR TÜRKÜ /Metin Demirtaş

Günün dolar bir gün sen de
Özgürlüğü bir gelin gibi takıp koluna
Çıkarsın.
Başlar yeni maceran güneşte
Başlar işsizlik
O en büyük hapisane.

Hergün kapanan kapılar önüne
Başkaldıran öfkenle dikilsen de
Kâr etmez
Çünkü birşeyler almak çarşılarından evlere
Çünkü çocuklar dur bilmez

Havasız koğuşlara alışılr
Yatılır of demeden hücrelerde
Hiçbirşey öldürmez insan yüreğini
Öldürür eğilmek bir ekmek uğruna
Üç kuruşluk adamlar önünde

Ulucanlar Cezaevi'nde yazılmıştır...

Sür, duyguları yürtsek,
Sevili penc arkadaşım
Nadir Demir'e,
Sevilele, onurla...

Bülbülün ölümlüne yakın
Söylediği son parçalar

TÜRKÜLERDE GEZER ADLARI

Sibi de okunabilir...
2. kışın. 2009

MERHABA

Merhaba İlhan
İşte Enver Abiyi de getirdik yanına
“Şu dünyada
Ayrılık var
Ölüm var
İlle de zulüm var”
Diyen ozanı.
Gülüştünden su içişine kadar
Halk olan adamı

Mezarlarınız biraz aralı
Ama atsan
Ulaştırırsın herhal sigaranı

İki gözüm ona iyi bak
Dünyaya küskün gitti biraz
Zemheride çiçek açmış
Acılı, suskun bir topraktır o
Seslenmezsen
Merhaba demez

Hastadır, koluna gir
Yürüyemez
Ayakları tutuk.
Bağışla İlhan
Öyle ya
Senin de kaburgaların kırık.

1982

Metin Demirtaş
(1938 - 2014)

UMUTSUZLUK YASAK

“Kar dalları örttü”
Kavruldu en yamanı çiçeklerin
Kalbim, katlan bunlara
Çünkü kıştır yaşanan
Amansız, limansız bir kış
Ve sarılmışız dört bir yandan

Ama düşün kalbim
Düşün, kavgayla kazanılacak dostları
Direnen, adressiz yaşayan dostları
Fıskıracak ekinleri
İlkyazla karlar altından

Ve doludizgin geçerek
Her acıyı bir sevinçle
Yolu yok kalbim
Sağ çıkacağız bu acılardan

Çünkü umutsuzluk yasak
Yılgın türküler söylemek de
Çünkü yürüyor umudun ordusu
Umutsuzluğu kurşuna dizerek

Metin Demirtaş

AHMET ERHAN

Politik yaşamımızın zirve yaptığı, her an başımızın belaya girebileceği ve her an ölümle karşı karşıya olduğumuz ama ölümden hiç korkmadığımız 12 Eylül 1980 darbesinin öncesinde, yaşadığım Ankara'da o günlerimin en anlamlı, en güzel anılarından olan, genç denilecek yaşta aramızdan fiziksel olarak ayrılan şiirimizin altın çocuğu Ahmet Erhan'la tanışmamızı ve arkadaşlığımızı anlatmaya çalışacağım.

Tarihi tam anımsamıyorum ama büyük olasılıkla 1977 yılıydı. Birgün TÖB-DER'in Kızılay Sümer Sokak'taki Ankara şubesinde oturuyordum. Çok iyi bir çıkış yaparak kısa sürede ünlenen şair arkadaşım Yaşar Miraç; yanında ince, esmer bir arkadaşla kapıdan içeri girdi ve salona göz gezdirdikten sonra yanındaki arkadaşıyla yanıma geldiler. Yaşar arkadaş işte o an o masada şiirimizin altın çocuğu Ahmet Erhan'la beni tanıştırdı. Erhan'ın o an bende bıraktığı ve hâlâ belleğimde kalan ilk izlenimi çok hoş bir ses tonuyla konuşmasıydı.

Kısa sürede biz Ahmet'le iyi bir dost olduk. Zaman zaman paramız olunca Sakarya Caddesi'ndeki birahanelerde oturur, dertleşirdik. Bana çok of çektiğimden mi bilmiyorum, Duran OF derdi. Dergilerde yayımlanan bazı şiirlerimde kullandığım Kökdal OF adının OF'u Ahmet'in emanetidir.

Bazen de Ahmet'in Etlik Caddesi'ndeki evine giderdim. Şiirlerinde çokça anlattığı annesi bana hoş geldin Sarı Oğlum derdi. O günlerde yazdığı, sonradan çok ünlenen, bestelenen şiirlerinin yazılma anlarının tanığıyım. Odasında şiirlerini yazdığı daktilo, saman sarı kağıt tomarı hala gözümün önünde.

Ahmet buluşmalara toplantılara, davetlere, giderken beni de götürmeye çalışırdı. O günlerde onun sayesinde Ataol Ağabey ile, Ahmed Arif ile ve daha nice şair, yazar, sanatçıyla oturma, tanışma şansını yakalamıştım. Yine o zamanlar bir akşam Ahmet, evinde bizleri toplamış, ağırlamış, geç saatlere kadar çok güzel, anlamlı bir gece geçirmiştik. O gecede kimler mi vardı? İstanbul' dan gelen Ataol Behramoğlu ağabey, Ahmet'in Etlik Lisesi'nden müdürü Galip Doğan ağabey, Şair Hüseyin Ferhad ve ben Duran ER. (20 Nisan 2021 tarihinde aramızdan ayrılan Abdullah NEFES ağabey var mıydı tam anımsayamıyorum.)

Değerli dostum, arkadaşım Ahmet Erhan'la ilgili anılarımı biraz paylaşmaya çalıştım. Zaman zaman Dil Nehri'nde paylaşmalarımı sürdürmeye çalışacağım.

DURAN ER

ANLATILDIĞI GİBİ DEĞİLMİŞ HAYAT

pıtraklı bir tarlada girdim ilk sınavıma
'çocuk işçi' tanımına uygundu yaşımda
oradan yatay geçiş yaptım okula
edindiğim mesleğe göre biçtim kendimi
dikiş tutturdum nafakailmekleriyle
işyerime rehin bıraktım
tek kalıptan çıkmış
motifi bozulmayan günleri
eve dönüp birkaç koli kitap arasında
define aradım kurtuluş umudu
hepsi bu

mavi yolculuğumu her sene
karada yaptım mavi bisikletimle
saçları iğde çiçeğinden esinlenmiş
o çalımlı kızın sokağını turladım
yokluğumda lastik izlerini seyretsin diye
pedalımdan hızlı koşardı kalbim
komşu şikayetleri sızardı camlardan
- "gene mi o çocuk Yarebbim!"

fakat anlatıldığı gibi değilmiş hayat
gövdemde, dallarımda hep çentik açtılar
bazen yok saydım da dayandım berelerime
bazen de çam ağaçları tarzında örttüm üzerlerini
sabırdan sızmış reçinelerle

sonunda ömür bilançosundan
kişi başına düşen payı alıyormuş herkes
avunacak kadar mülkiyet kaygısı
geriye düşmeyecek kadar kazanma hırsı
ve 'yaşamak' denilen yüklem
her insanda aynı değilmiş karşılığı

ah ben küçükken
puslu bir adada bekliyordum
o güzelim yarınlar
sandal küreği çektim varabilmek için
nasılsa kara parçası
gitgide ıradı yerinden

dedim ya
abartılacak bir yanı yokmuş hayatın
kendi kulvarında yürüyorsun
limitli bir zaman içinde
yanılgıyla sonuçlanıyor çoğu kez
denenmiş yöntemler bile
ne konuşacağını, nasıl güleceğini bilemiyorsun
'acaba kuralları çiğner miyim' endişesiyle

yardımsız kalktım düştüğüm yerlerden
yanlış kaynamış kırıklarla gezdim nicedir
ama tüm olasılıkları kapsıyor
istem dışı içine yuvarlandığım evren
her şeye rağmen dünya gözüyle
dünyayı gördüğüme sevindim

Muzaffer KETEN

YAKIN*

Sabahı karşılayan guguk kuşlarıydı sesim
Uzaktan geçen araba bozuyordu tabiata özgü sesleri
Aydınlıkla karanlığın dengesi yalpalıyordu
Portakallar soyulup başucumda durduğunda
Bu yerde ne arıyordum tekinli bir gıcirtı mı?
Yine iki kişilikçe kahvaltılıkları çoğalttığımda
Patlayan flaşla patlamasız deneyler yapıyordum ardından

Bir yolculukta önce ve daima;
Kalacak en iyi yerin peşinde,
Kendinin peşindeki.
Ben onu yakmayı bıraksam da
O beni yakmaya çalışıyordu
O; dünyanın en artistik görünen en berbat şeyi sigara
Para nereye akıyorsa oraya mı akıyor hayat?
Yoksa hayat nereye akıyorsa oraya mı para?
Karin beyazı mı yazın sarısı mı aradığın...
Kuş uçsa da kervanın geçmediği bu keşmekeşte

Düşlediğin kadının koluna giren başka kadınlardı bahaneler
Dost meclisinde en acı mezeydi överken alttan vurmalar
Öylesine olmasa da bakışılan fakat bir türlü
Akışılmayan yerli-yersiz sinemalar
Açık kalan televizyonun gürültülü gece arkadaşlığı

Akşamdı vakit hesap sorarca öter köpeklerin
Acımtırak haykırır cıgıllıklarıyla kargaların
Hızlı hızlı geçen; dışından da içinden de telaşlı
Karanlıksız ufkun ışığına ilerler aracım
Elleri cebinde biri, kulağında ciyaklayan kediler
Geçer sürgit trenler, dolambaçlara inat düzce

Hüzün yüklü gemilere binmeye can atılırken
Mutluluk dolu ülkelere gidebilmek adına
Bulunduk bir iş var hep tutkunun çemberinde

Eve vardığımda o günler karanlıkla uyuyordum
Yalnızlığımdan başka gıcirtılar vardı gece gece
Muhteşem senfoni çalar yüreğimde her şeye rağmen
Uzak geçen geminin içimdeki şingirtıları...

Ben onların önünde olduktan sonra
Varsın arkamdan kapansın kapılar
Gözümü ufuktan ayırmıyorum;
O ki dünyanın en güzel kadını
Yola koyuluyorum kadın koynuna heyecanla
Yol çeşmesi şırıltısında dinginleşiyor hayatım
Yaşamın merkezine giden virajların tenhalığında

Taşranın doğal yalnızlığı, şehirdeki yalnızlığın doğasına karşı...
Işıktan muazzam yararlanır;
Gölgeyi şahane kullanır tecrübe sanatı
Anlar ki
Sürekli kesişmelerin gerçek kesişmelere varmamışlığı
Yine bulmuştur kendini orda, kıyısında oturduğu denizin rıhtımı

Herkesin ilk sorusu 'işin ne', işin var mı değil
İş bulanların çoğu da işsizleri önemsemez
Oralara nasıl gelindiği mühim değil sen de öyle gel
Resmi ya da değil ezsinler, çıkarma ses

Kiminin uzaktan baktığı kiminin parasıyla
Yattığı özne bazen kadın
Kendini bilenlerin sevgiyle sarıp sarmaladığı

Sahile inince görülür içimizdeki bütün güzellikler
Gemiler, martılar, dalgalar, tepeler, ağaçlar,
Mabetler, yalnızlıklarıyla bir başına insanlar
Birbirine sokulmuş ısınan sevdalılar

'Kendinin yerine sevdada tercih edilen'
İyiye, hafiflemiştir üzüntü
Züğürt tesellisinden farksızsa da bu
Sen yine kendini sevdaya sevdaya vur
Belki tercih edenle edilen
O duyguyla bir ömür konuşur

Mutfağa didinen fareye bile
Yeri gelince acıyan his seninki
Ne de olsa faredir
O da yemek ister o da can taşır
Ne de olsa insanlar daha pis fareden

Sıngırdayan kapı asmalıkları
Simgesi mi mutlu bir evin
Uzak geçerken gemiler
Martıların sabırsız çığlıkları
Yalnız izlenen gün batımları
Geçer mi dostun yerine

Nesnel geçerliği olmasa dahi anlamlı
Bir bakış attım dünyaya

İçimdekini beklerken...

Mücahit Aygören

4-5 Nisan 2022/ Gecenin İlk Saatleri, Ankara-Eryaman

*Uzak –Nuri Bilge Ceyhan- filmini izlerken yazılmıştır.

*Başrol Mehmet Emin Toprak'a rahmetle, minnetle...

*Nuri Bilge Ceyhan'a ve film ekibine saygı ve sevgiyle...

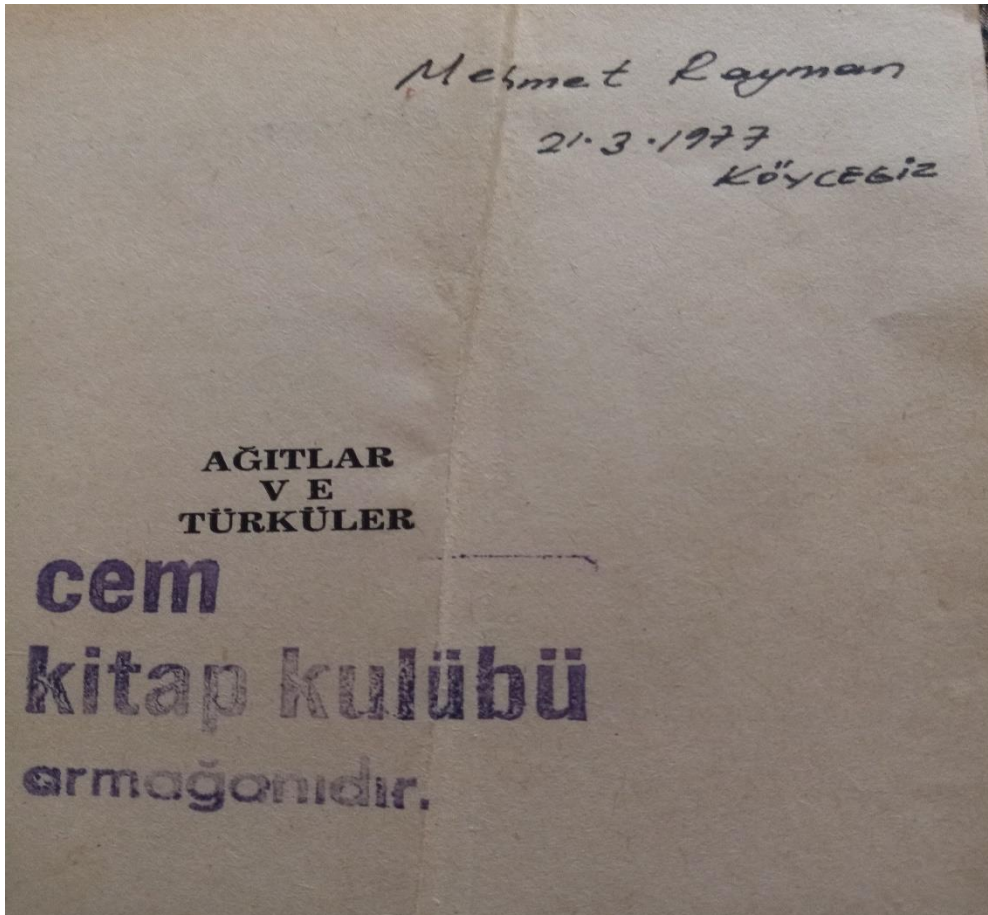
GÜLTENİ DUYGULAR

Liseli yıllarda duydum adını. Yani Gülten Akın'ı. Aynı zamanda Yozgatlı oluşumuz, çok etkiledi beni. Demek bu topraklardan uzaklarda bile yazıyordu şiirini. Öyle özümsemiş ki acılarımız... O'nu yaşamadan edemiyoruz. Türkülere girmiş ağıtları. Bize çizdiği çerçeve çoğu zaman kırk camlarla dolu. Dokunsan batar, dokunmasan kendini bulamazsın bir daha. İçine çektiği hava kirlidir. Şafaklar, puslu günler, kaygı yüklü. Kendini savunmasa bile hep saklar kara saçlarını. Eşiğin üstüne dökülür, okullu kızların ipek saçları. Anaların elleri, sedef taraktan daha yumuşaktır. Dokundukça yüreğine geçer dünyanın aydınlık günleri. Analar hep içine atar kızların geleceğini. Oğulların tutsaklığını hiç yediremez kendine. Biricik amacı yaşam özgürlüğü. Hiç göstermez gözyaşlarını. Yalnız gelişine gidişine kayardı gözleri.

“Kestim Kara Saçlarımı” derken; bu duruşun içinden geçen kadınlarımızı düşündüm. Acım daha da arttı. Yani saçların uzun olması dokunuyordu birilerine. Oysa kadınlara daha bir incelik veren saçları, yıllar sonra “Yağmurun Uzun Saçlı Kızları” kitabımla taçlandırdığımı sanıyorum. Seviyorum demenin ne kadar boş olduğunu her gün yaşıyoruz. Elbette çok incelikleri vardır. Onların bu duyarlı yanlarını tüketmeye hiç hakkımız yok. Bir bahar çiçeğini hiç incitmeden sevmeliyiz. Koparmadan örselemeden bir renk katmalıyız yaşadığımız güne.

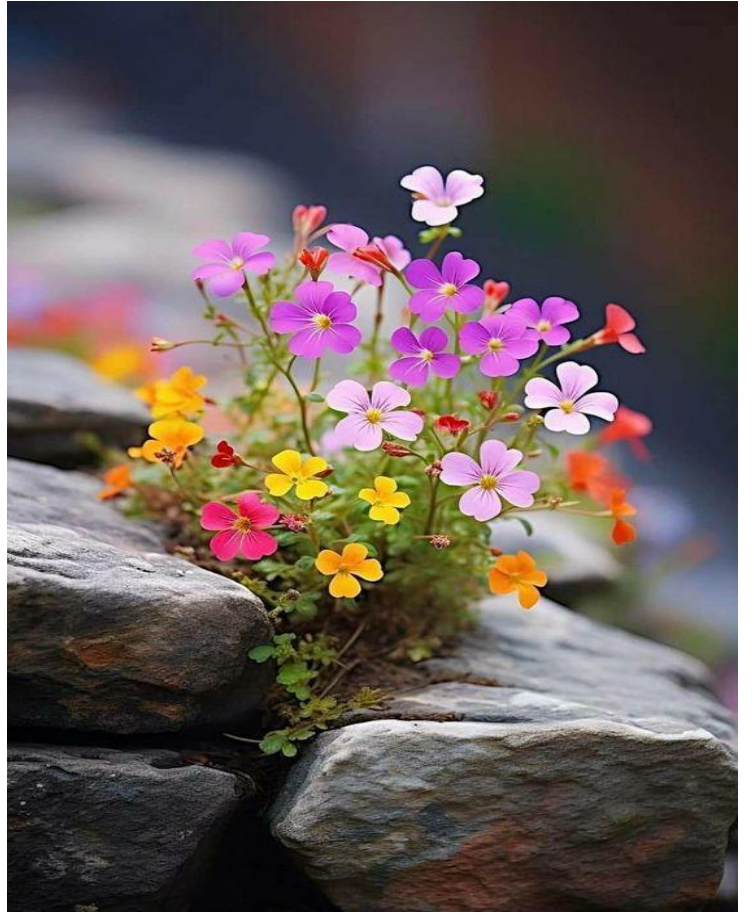
İşte bu kapsamda düşündüğüm zaman Gülten Akın incelikleri geliyor aklıma. Hem de tam bozkırın ortasında. Yıllar sonra bazı şiir etkinliklerinde buluştuk. O derin sevgilerinden apardığı gülüşleri hala sönmemişti. Öyle yalın bir bakışı vardı. Sınıfsız sınıflardan geçen insanların şairiydi. Denizin çekilen dalgaları dönüş yolunda. Kayalara çarpan martı bir daha dalıyor denize. O, İzmir sularında denizle güneşin bir bileşeniydi. O gün beni böyle etkiledi. Kayaların dibinden yürüyen incir çekirdeği, yaşama değin ne varsa koydu yolumuza. Hiç saymadan sevdi yüzündeki gün yanığı benleri. Anısına kapıldım bir kere...

Mehmet Rayman

handful of hands
meet above the fire
and sand becomes glass
a vision amplifier
each and all of those sands
stands on a lonely blue marble

from the saltiest of raging waves
and the sweetest of serene ponds
water flows through waterfalls
onto the meditating rocks and stones
then should the unassuming tree
brave
its chest against where rough wind
blows
a few branches and chipped bark
falls
tidbit here and tidbit there
just enough,
a new life grows

İngilizce: Ser Hibardiyan Türkçeye çeviren: Can Taşan

bir avuç dolusu eller
alev üstünde kavuşurlar
eriyince kum camlara
görüntüye renk üfler
zerresine dek her kum
oturur yalnız bir mavi mermerde

öfkeli dalgaların en tuzlusundan
ve durgun göllerin en tatlısından
şelaleler boyunca çağıldar sular
içlerine dalan kayalara ve taşlara
ve mütevazı ağaç göğsünü
hoyrat rüzgarın estiği yöne gerdiğinde
kırılır birkaç dal, yontulur kabuklar
bir parça oraya, bir parça buraya
yeni bir yaşamın filizlenmesine
ucu ucuna yeter

*Şiirlerin orijinal hallerinde başlık olmadığı için biz de eklemedik.

“Sanal zamanına düştüm şiirin
Balkonumda ıslak bir güz sonu
Daha da inceldi yüzüm orada
Saydam tenimde yıldız ve çiy kokusu
Süzülerek mi indi imgesi ay ışığının
ansızın buluta dönüştürdüm yağmuru
Eskiye yüzümün gümüş parıltısı
Donattı yaşam denen o sonsuzluğu
Ne ölüm var artık ne de yalnızlık
Uyudum bir çiçeğin sanal uykusunu”

Ahmet Uysal

-Balkon-

Ahmet Uysal

Kuşlarla konuşup, çiçekleri okşayan, dalgaların ucundan ak köpükler toplayan Şiiradam; o çok sevdiğin zeytin ağaçlarının altında sonsuzun türküsünü dinliyorsun artık. Yıllardan beri her sabah, senin gönderdiğin şiirlere öylesine alışmışım ki; yeni başladığın dizelerin içinde günlerce dolaşır, sevgi dolu bir bahçıvan gibi kelimeler devşirirdim hayattan. Her sözcüğü doğayla, mitolojiyle, aşkla örtüştürürdün. Yani yazıp söylediklerinin karşılığı mutlaka vardı. Bu yönüyle yarının okuruna da seslenen bir şiirin diliydin. Yaşama sevincini şakıyan serçenin, ışığa yüzünü dönen ayçiçeğinin, toprağın derinliğinde soluyan hayatın, şimdilik sınırsız varsayılan evrenle birlikte dönen dünya ve doğaya özge sınırsız-bitimsiz türeyişin ayırımındaydın.

Ömrünün karmaşık nakışını tel tel ayırır, onlara yeni renkler, yeni tanımlar yakıştırırdın. Güz Şiirleri, Bahara Övgüler, Librettolar, Troya’da Opera, Sonsuz ve Uzak vb. dosyalarının içerdiği şiirleri her okuyuşumda hayatın anlamını bir başka kavırıyorum. Ayrıntıdan bütüne, bütünden ayrıntıya gidiş-gelişlerinde çözümlemelerini şiirin diliyle yapardın. Birileri bu yüzden olsa gerek çok yazdığının, çok yayınladığının dedikodusunu yapıp durdular. Oysa doğa, pek az kişiye kısmet olan bu yeteneğin dağıtımında senin şair kimliğine cömert davranmıştı. Bu gerçeğin ayırımında olanlar ödüllerle taçlandırırdılar seni. Kimileri bu durumu görmezden gelmekte ısrarcı davranarak eleştirilerini sürdürdüler. Bu tayfanın düşüncelerine akıl erdirmek zor. Geçmişte vardılar, şimdi de varlar, gelecekte de olacaklardır.

Gündemi oluşturan şiirin, dolayısıyla şairin açmazlarının ayırımında olarak yeni yollar, demir uyaklar, bakır imgeler aradın şiirine. Koca dağların zamana koşut kum tanelerine dönüşümü gibi,

baş döndüren hızla girdin kendi değişiminin içine. Eski şiirin külünü eşelemekle yani eskiyi yeni yapmalara uğraşmakla oyalanmadın. ‘Külliyeler Avlusu’na duyduğun saygıyı anarak yeni sulara, yeni ateşlere doğru yol aldın. ‘Acının Gümüşü’nden sonra yazdığın şiirlerin izini sürdüğümüzde, gencecik bir şiir çıktı karşımıza. Ömrünün son virajlarında, kokusuna ve rengine yabancı olduğumuz kadar, özlediğimiz ve hemen ısındığımız, bizi içine çeken, sarıp sarmalayan şiirler yazdın. Bu cepheden bakıldığında ‘delikanlı’ bir şiirle buluşturdun bizi.

Şiiradam, seni saygıyla, sevgiyle anıyorum. Son dosyalarından olan Sonsuz ve Uzak’ın önsözünü ömrümce unutmayacağım; aramızdan ayrılmadan on beş gün önce yazmıştın bu satırları. Sevgili şairim Ahmet Günbaş’a ve bana göndermiştin. Bir Şaman’ın vasiyetiydi sanki:

“Evvel zaman içinde, yakınlarımdan sevdiğim biri: “bir gün hak vaki olursa, ardımdan kadeh kaldırmayı unutma!” demişti. Bu sözler şimdi bana da yol gösteriyor; veda şiirlerini neden yazdığımı düşündürüyor. O şiirleri yeryüzü için; dostlarım, sevdiklerim ve şiirime değer verenler için yazdığımı bilmem söylememe gerek var mıydı? Kaldı ki benim “veda” olarak nitelediğim, kalmanın öteki anlamını aramaktı.

Bulduğuma inanmasaydım, bunca şiiri yazamazdım. İda’ya, Troya toprağına, yaz ırmağına, hayıtlara, “ilan-ı aşk” tır yazdıklarım. Dostlarımdan beni çok iyi anlayacaklarını biliyorum. Ancak, benim düşündüklerim dışında olanların böyle bir açıklamaya gereksinimi olabilir. Her neyse... veda şiirlerimi bir dosyada toplamayı “son arzum” a dahil ettim bugün! Bir gün “hak vaki” olursa elinizin altında bulunsun! Ah, bu ne kolaylık olacak sizin için? Ahmet abimiz ara sıra kırıcı olsa da inceliklidir; diye düşünmenizi isterim doğrusu! Belki şiirlerime, ömrüme, savruluşuma, İda söylencelerine katkı yaparken, onlara katılışıma dair yazmak geçer aklınızdan. Öyleyse bu dosya aklınızda bulunsun. Veda şiirleri de nereden çıktı demezsiniz umarım. Sonsuzluk, uzaklık ve veda şiirleri aşk içinde yazılmıştır kuşkusuz. Benim “son dönem” (hadi bilgelik demeyeyim) ürünlerimdir. Bir yere vardım ki; orada sonsuzluktu her şey! Bu sözlerin ne anlama geldiğini şiirin büyüğü diliyle açıkladığımı sanıyorum. (11.06.2011)”

Mekânın şiir olsun.....

ANNEMİN ÖLÜMÜ ve BAHÇESİ

Annem on gün önce öldü
Bahçesine kar yağıyor
Pırasalar lahanalar
Ektikleri diktikleri
Bütün sebzeler meyveler
Hepsi anneme ağılıyor

Hepsi annemi arıyor
Çapa keser kazma kürek
Asma erik elma ayva
Hepsine vermişti emek

Yazın sular azalınca
Bahçeye akmazdı direk
Annem köy çeşmemizden
Su çekerdi kovalarla

Küçük bahçesini annem
Değişmezdi ovalarla
On gün önce öldü annem
Kar yağıyor bahçesine

Duran ER

Ocak 1977'de annemin ölümü
üzerine yazmaya çalıştığım
çalışmamdan belleğimde
kalanlar...

RUH SEYRİ/ Hilmi HAŞAL

Bulutların bağrında gümüş kanatlı kuşlar
uçuşlarının rüzgârı, rüya pulları sebil-im
kim görür, kim okur, kim anlar demeyin
tüylerinde ruhu gizlenir şeffaf sözcük lifi
çözülmez sırmalı alev; hâlâ göçmenlikte
çocuk çağıma, anneme doğru seyir halim
gaip asılıyor sakalımın akından yukarıya
nerden nereye demez, sormaz gün-ahımı
sessizlik bilgeliğin iksir dağı, altı maden
eştikçe inilen sıra harflerim elmas damarı
bulutların aklına uydum, b/oyalı konuma
çocuk çağıma, annem müjde, seyir halim
korkmuş kalple de bakılır saliseden öteye
insan melek, insan şeytan, insan kör kene
çünkü katmerli geçişler bedenden bedene
biter mi yedi kez dünyaya gelmekle esini
tanrı mahcup mu üç harfli kelimedenden: sus
çocuk çağıma, anneme yağın seyir halim
batını beton tekrarı; enlem-boylam kılıcı
zamanı da kuşkulu kılmış tiran; ev kalesi
hayal orucu hastalığını otacı sağaltır mı?
açılamaz töz zırhı; sır ile sur ile taş hayat
bıkkın ki tanrıya küskün c/anlar sığınağı
duygular, düşünceler hapsetmiş karmaşa
yükselir gökyüzü tuvalinde toz kümeleri
ruh göçü özet; batını ile zahiri arası akışı
taşa sinmiş çivi-dili, sonsuzluk yasası gri
gökyüzü tahtımda gümüş kanatlı kuşlar
biten, yiten hiçbir belirti tansığı silemez
çocuk çağım, annem, ezel-ebet öz halim.

Mudanya, Kasım 2023

ESKİME

daha çok açılıyor ara
hiç geçemedik karşı sahile
umut kavşağında bekliyor yolcu
kendinden olana yakınlaşıyor
diğeri boş gezen kalfa
cumhuriyet bayramına çıkan
çocukların
yakasında kalmış nisan gülleri
eski fotoğraflar siyah beyaz
aydınlığımız
alkışın yakını yöresi hep üşüme
serbest kalan sınıfların rüzgârı delice
mevsimlerin manzarası yağlı boya
sözün kurusu repliğini yoran müze
hemen dün oldu yarınlarımız
şiiirlerden soyutlanmış dizeleri
günlüğüne katıyor yağmur bulutları
daha fazlası kum süzümlüğü gece
iki dal arasında kuruttum
ipini tartan mendili

Mehmet RAYMAN

Talih adlı cevizi kırdım, kıvrımlarında bin anlam buldum.

Abartılı bulsam da, Coelho, “Becerebilirsem, ‘talih’ ve ‘rastlantı’ sözcükleri üzerine büyük bir ansiklopedi yazardım. Evrensel dil bu sözcüklerle yazılır.” der. Rastlantı’yı çok ciddiye almam ancak talih yüzüme gülme de öyle büyülü bir sözcük ki, gökkuşağına benzer. Kimileyin türlü türlü renkte ve kılıkta, kimileyin “kör talih” çehresiyle çıkar karşıma. Sıradan bir Roma vatandaşı olsaydım iyilik tanrısı Fors’la kör talih tanrıçası Fortuna’ya çiçek dererdim. Latinler de aynı benzerliği (kör) kullanır, ancak bardağın dolu tarafından baktıkları için “felicitas”la (mutluluk) harmanlanmış “iyi talih”i sunarlar insanlığa. Asıl düz/ çıplak bir talih vardır ki kimliğinde “fors fortis” yazar. Belki bir ansiklopedi yazamayacağım ama “talih”ten “baht”a ya da “ikbal”e, oradan “şans”a atlaya atlaya bir deneme yazma şansı yakalayacağım.

O yârin zülfü siyahtı, bahtım da öyle.

Divan şiirinin kapısını çalan okur, bir güzelin “siyah zülûf”ü kadar şans getiren başka bir simgeyle karşılaşmaz; başa konan hüma kuşudur o zülûf. O siyah zülfün gölgesi ki âşığın üstüne düşerse âşığı sevdiğine kavuşturur. Talih’i “devlet” adıyla da gazellere döken dökene. Bir meyhaneye Nevî gibi gizlice girip masalarda ters konmuş kadehlerden söz ederek talihsizliğime kasideler kasidesi ekleyebilirim. Belki yazının sonbahar havası taşıyan bazı bölümlerinde Oğuz Atay’ın, “Ey talih! Beni kendi ülkemde bir yabancı gibi yalnız bıraktın. Bütün ümit kapılarını yüzüme kapadın. Bunu neden yaptın bana?” serzenişlerine kapı açabilirim, beni bağışlayın. Çünkü acemi ağalardan talihi yaver gidip de saraylarda dârüssaâde ağalığına yükselen bir yakınım olmadı benim. Ömrüm Fuzuli’nin, “Dost bî-pervâ felek bî-rahm devrân bî-sükûn/ Derd çok hem-derd yok, düşman kavî, tâli’ zebun” (Dost gözü pek, felek acımasız, dünya karışık. Dert çok, dert ortağı yok, düşman güçlü, talihim ise âciz.) beytini dilime dolamakla geçti.

Beyaz’ın talihsizliği, kendi rengine yazılamaması. Kirlenmişin üstünde bunu kanıtlamaya kalkmak ne büyük talihsizlik. Çıkıp şöyle bağırırım gelir: Siz hangi okulda çiçeklendiniz ey şi(i)rpençeler? Kardeşi Theo’ya, bir baltaya sap olamadım, diye yazan Van Gogh (bu sözü ben de söyledim diyen Sait Faik’i unutmayalım) belki de çağının en dürüst rahibi olarak yol alacaktı. Talih din adamlığına iyi ki izin vermemiş. O da gidip ressam oldu. Baltanın sapı değil, baltanın kendisi.

Tanrı, talihlerin en yaldızlısını sanırım Hayri İrdal'a (A. H. Tanpınar-Saatleri Ayarlama Enstitüsü) nasip eylemiş: "Hattâ kendimi methetmek gibi gülünç bir hâle düşmeden, diyebilirim ki, talih ve tesadüf, bu Hayri İrdal zavallısına bütün aczlerine rağmen, bu müessesenin kuruluşunda mühim bir rol oynamayı nasip dahi etti."

Sadece Hayri İrdal değildi talihli, Abdüsselâm Bey de nasiplenmişti. Daha doğrusu romanda elli sekiz kez "talih/sizlik"ten söz edilmiş. Tanpınar kadar "talih/sizlik"i seven adam yoktur bu dünyada. Huzur'da altmış beş, Yaşadığım Gibi'de elli beş, Aydaki Kadın'da yirmi altı, Beş Şehir'de yirmi bir, Mahur Beste'de altı kez kullanmış. Kierkegaard'a dadanmayı düşünmüyorum, Tanpınar'a rahmet okutur.

Talih/sizlik konusu açıldığında aklıma vasiyetnameleriyle ünlü iki ad düşer: Corneille'in göklere çıkardığı ve A. Dumas'nın Üç Silahşorlar'da andığı Kardinal Richelieu ile bizim Sadrazam Ali Paşa. Bir üçüncü ad da roman dünyasından: Yevgeni Onegin (Puşkin)

Fareler ve İnsanlar'ı okuduğumda iki varlığın ortak noktalarının farkına varamamıştım ama Steinbeck'in büyümlü cümlelerinin tutsağıydım. Sonra bir cinayeti onaylaması (Vietnam Savaşı) yıllardır beni düşündürür. Talihsizlik diyelim.

Evet, talihsizlik... Henri Michaux, "Akmamak için kendini tutan suyu gördüm." der. O suyun gönlünü yapıp akmasını sağlayandım. Akıntı çok güçlüydü, ilk boğulan ben oldum. Galiba yarı ölü, yarı diri dim. Suda boğulanlar, yananlar, çaresi olmayan hastalıktan ölenler cennetlikmiş. Neden? Hangi kitapta? Gerekçe teselliden öteye gitmez. Bir teselli edici hikâye de benden: Derler ki Moğol bir din adamı uyuyamadığı için çıldırmanın eşiğinde. Talihsizliğe bakın, öldükten sonra uyanmayı başarmış. Dünyanın en talihsiz bir din adamı daha. Yüzü adeta iki farklı coğrafya. Yüzünün sol tarafı ağlamaktan heder olmuş, sağ tarafı ise kahkahalara boğulmuş. Bir estetik cerraha gitmiş, cerrah - özür dileyerek- hastasına bir öneride bulunmuş: "Yüzlerimizi değişelim isterseniz." Din adamı, "Neden?" diyebilmiş. Cerrah, "En azından dünyanın dengesini sağlamışsınız. Ağlarken gülenler, gülerken ağlayanlardan olsaydınız ne olacaktı?"

Din adamı kendisini teselli eden cerraha şükranlarını sunup ayrılmış. Ya benim talihsizliğim? Talih bana hayatı dengede tutma imkânı verdi demeyi çok isterdim. Vermedi, bir taraf hep ağır bastı. Koştum terazinin öbür kefesine, olmadı. Ben de bir cesaretle terazinin kendisi oldum.

(*)Talih cesaret edene güler.

VAZGEÇME SAKIN

Döner bir gün tersine bu düzenin çarkları.
Kıramazsam deyip de, vazgeçmeyesin sakın.
Yola çıkmış geliyor, güzel günler pek yakın,
Göremezsem deyip de vazgeçmeyesin sakın.

Tutun ümitlerine uzaklara kaçmasın.
Sözlerini iyi seç, muhatabın şaşmasın.
Heba etme göz yaşın derya olup taşmasın.
Geçemezsem deyip de vazgeçmeyesin sakın.

Yüreğinden sevgiyi eksik etmeyesin sen,
Kötü sözü, belayı derdin etmeyesin sen.
Sislerle dolsa yolun şaşıp dönmeyesin sen,
Kaybolurum deyip de vazgeçmeyesin sakın.

Masmavi gökyüzüne çevir yorgun başını.
Yıldızlardan yol belle, çatma hilal kaşını.
Selam ver doğan güne, özümse ışığını.
Eremezsem deyip de vazgeçmeyesin sakın.

Umut besle yarına, dünü bırak da gitsin.
Açık tut pencereni, zor günler çekip gitsin.
Bir ıslık çal ışığa, karanlık sinip gitsin.
Yakamazsam deyip de vazgeçmeyesin sakın.

Songülcem der yollarım, çıkmazlara varıyor.
Gözlerimin ferî yok, aydınlığı arıyor.
Kapı kapı dolaşıp güzel günler soruyor,
Bulamazsam deyip de vazgeçmeyesin sakın...

Songül AKYILDIZ

FOTOĞRAFÇILIK ANILARIM 1

1952 yılında Balıkesir'de doğdum. Fotoğrafa 1970 yılında adım attım. Tam 54 yıldan beri fotoğraf çekmekteyim. Yaş yetmiş iki. Fotoğrafa Rus malı 6×6cm 12 poz çeken Lubitel marka fotoğraf makinası ile başladım.

Fotoğrafa iyice gönül vermiştim. 1973 yılında Japon malı Asahi Pentax marka 36 poz çeken bir fotoğraf makinası aldım. Fotoğraf dünyasında iyi bir yeri ve adı olan fotoğrafçı Gültekin Çizgen'in İstanbul Teşvikiye'deki atölyesine giderek tanıştım. "Ben de Asahi Pentax makina ile fotoğraf çekiyorum" dedi. Hemen hemen her ay İstanbul'a giderek atölyesine uğruyordum. 1974 yılında birlikte çalışmaya başladık. Karanlık oda işlerini çeşitli zamanlarda Emre Ogan, Mehmet Akgül, Zafer Tekin ile birlikte yapıyorduk. Zaman zaman fabrika çekimlerine Gültekin Çizgen ile birlikte gidiyorduk. Bizden önce Gültekin Çizgen ile birlikte çalışan Ümit Oğuztan ve İhsan Özçelik de zaman zaman atölyeye gidip geliyorlardı. Ümit Oğuztan Ses Mecmuası'na girmişti. Bir ara kendisini Ses Mecmuası'nda ziyaret etmiştim. Şarkıcı Biricik' le evlenmişti. Bir gün beni evine davet etti. Biricik'le tanıştırdı. O gün Biricik, sahnelerde yer alacak şarkıcı Vahdet Vural'a şan dersleri veriyordu.

Bir gün Gültekin Çizgen'in atölyesine Ara Güler, Şemsi Güner ve hemşerim Ozan Sağdıç gelmişti. Birlikte Ayvansaray'daki takaların bakımının yapıldığı kalafat yerine fotoğraf çekmeye gideceklerdi. Ben katılamamıştım.

İstanbul'da ; MFÖ grubundaki Fuat'ın babası olan fotoğrafçı Sami Güner'le tanışmak için ofisine gittim. Beni Ali Hikmet Paşa diye karşıladı. O an Fuat da babasını ziyaret etmek için gelmişti, onunla tanıştırdı. Yakınlarda vefat eden Nusret Nurdan Eren'den Gültekin Çizgen övgü ile söz ediyordu. Tanışmak için telefon edip randevu istedim. Kadıköy'deki evine gittim. Bana çektiği fotoğraflardan oluşan bir diapositif (slayt) gösterisi sundu. Mest oldum. 1970'li yıllarda Karaköy'deki İFSAK (İstanbul Fotoğraf Sanatçıları Derneği)'ne gideren dernek başkanı Mehmet Bayhan' la tanıştık. Eşi Çiğdem hanım Balıkesirli hemşerimiz oluyordu. Bir gün Mehmet Bayhan'la İstanbul'da buluştuk. Beni aldı, evine yemeğe götürdü. Eşini kaybedince kendini içine kapattı. "Gördüğüm; İNSAN " fotoğraf albümümün önsözüne yazması için ricada bulunmuştum. Yazamadı. Allah rahmet eylesin. Fotoğrafçılık dalında profesörlerimizden biriydi. Bir profesör de Güler Ertan'dı. O da Susurluklu hemşerimdi. Foto-Grafik adlı bir fotoğraf albümü çıkaracaktı. Ona 18×24cm siyah-beyaz baskılarımı İstanbul İncirli'deki evine götürüp teslim etmiştim. Fotoğraflarım "Foto-Grafik" adlı kitapta yayınlanmıştı. Gültekin Çizgen 1976 yılında YENİ FOTOĞRAF adlı bir dergi çıkarmaya başladı. Bu dergide bize ; "Balıkesirliler", yel değirmenlerinin olduğu Halkapınar ve Ayşebacı Köyü'ndeki fotoğraf sergileri konularıyla dergide geniş yer verdi. Ayrıca Yeni Fotoğraf Dergisi'nin 1978 ve 1980 yıllarında çıkarmış olduğu fotoğraf yıllıklarında da fotoğraflarım yer aldı.

FOTOĞRAFÇILIK ANILARIM 2

Eczacıbaşı İlaç Fabrikası 1965 yılından itibaren her yıl bir konuda fotoğraf yılığı (ajandası) yayınlıyordu. Başında da aynı zamanda fotoğraf çeken Şakir Eczacıbaşı vardı. 1974 yıllarında yayınlanan yılığı bir ofiste görmüştüm. 1975 yılığı için de fotoğraf göndermeye başladım. Taşıtlar, Pencereleler, Arabalar ve Çeşmeler yıllıklarında fotoğraflarım yayınlandı. O zamanlar yayın hakkı olarak bayağı iyi para veriyordu Şakir Eczacıbaşı... Kendisi ile Levent'teki İlaç fabrikasına geliş gidişlerimde tanışma imkanı buldum. 1974 öncesi yıllıklarını almak için fabrikaya gittiğim bir günde Şakir Eczacıbaşı'nın ağabeyi, Bülent Eczacıbaşı'nın babası olan Ferit Eczacıbaşı'nı fabrikadan çıkarken gördüm. Yanına gidip 1974 öncesi fotoğraf yıllıklarımın eksik olduğunu söyledim. Bana "Git benim gönderdiğimi söyle, eksik yıllıkları sana versinler" dedi.

Necatibey İlköğretmen Okulu/Lisesi (4 yıllık) okuyordum. 1976 yılında İstanbul Amerikan Robert Koleji" Türkiye Liselerarası Fotoğraf Yarışması" düzenlemişti. 1976 ve 1977 yılları Robert Koleji Türkiye Liselerarası Fotoğraf Yarışmaları'na girerek 1.lık ve 2.lık ödülleri kazanmıştım. Bu ödülleri İstanbul Taksim Sıraselviler Caddesi'ndeki SİNEMATEK Derneği Başkanı Onut Kutlar'ın elinden almıştım. Ve fotoğraflarımız SİNEMATEK Salonu'nda sergilenmişti. Yine 1977 yıllarında SES Mecmuası "Gençlik ve Yaşlılık" konulu Türkiye Liselerarası Fotoğraf Yarışması düzenlemişti. Bu yarışma da 1.lık ödülü olan Altın Kamera Ödülünü kazanmıştım. Bana ayrıca 1500 lira para ödülü, okuluma da 6 ciltlik Hayat Ansiklopedisi vermişlerdi. Hemen o para ile gidip diaporitif (slayt) kopyalama makinası aldım.

İzmir Seferihisar Bademler Köyü Tiyatro Salonu'nda "İnsan" konulu fotoğraf sergisi açmış ve diaporitif gösterisi sunmuştum. Bademler Köyü adını ; 1963 yılında Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı Ödülü'nü kazanan Metin Erksan'ın yönettiği Hülya Koçyiğit'in ve Erol Taş'ın başrollerini oynadığı SUSUZ YAZ filminin çevrildiği köy olarak anımsadığım için fotoğraf sergimi bu köyde açmaya karar vermiştim.

Bu yıllarda diaporitif gösterileri çok yaygındı. Ben de; Balıkesir' in Ortamandıra, Sarıalan, Halkapınar, Işıklar, Kurtdere Köylerinde diaporitif (slayt) fotoğraf gösterilerini yaptım. Sonra; İstanbul'da İngiliz Kültür Derneği, Avusturya Kültür Ofisi'nde, Ankara'da İngiliz Kültür Derneği, Amerikan Kültür Derneği, İzmir'de Fransız Kültür Derneği'nde diaporitif fotoğraf gösterileri sundum. Fransız Kültür Derneği müdürü Balıkesir Ekspres Gazetesi sahibi Reşit Kıpçak ile okul arkadaşı imişler. Selamını söylemesini istedi. Yol parası ne kadar tuttuğunu sordu. Yedi buçuk lira gibi idi. Çıkardı bana 50 lira verdi. Yıl 1984 ; En büyük kağıt para 50 lira idi ve ilk defa basılıyordu.

"Gördüğüm ; İNSAN" fotoğraf albümüm 2020 yılında basıldı. Kitaba Gültekin Çizgen, Burçak Evren, Salih Kalafatoğlu, Ömer Bakan, Ali Rıza Akalın, Nevzat Çakır, Sadık İncesu, Güler Ertan, Baytekin Kara, Tekin Ertuğ, Mehmet Ünal, Prof. Güler Ertan, İbrahim Elman yazı yazdılar. Kitabı fotoğrafçı Gültekin Çizgen'e ithaf etmiştim. Fotoğraf sanatı ile ilgilenenlerin bildiği gibi yanyana yedi yeldeğirmeninin olduğu Balıkesir Halkapınar Köyü'nde öğretmenlik yapmış İskender Yıldırım Şimşek fotoğrafla ilgileniyordu. İstanbul' da buluştuk. "Kitabımı Gültekin Çizgen'e götüreceğim. Gel birlikte gidelim. Hem kitabı veririz, hem de seni tanıştırmış olurum" dedim. Gittik. Kendisine ithaf ettiğim kitabımı kendisine takdim ettim." Çok istediğim halde fotoğraf çekilme isteğimizi geri çevirmişti. Yine de güzel anılarımız oldu... Yazıda andıklarımın yaşayanlara selam ederim...

Ali Hikmet VARLIK

ŞİİR YÜRÜYÜŞÜ

Gündüz güneşi boynumu ısıırıyordu, sokaklardan akıyordu sıska bir gülümseme ve narin sıkıntı. Denizin iklimi uysal, aydınlık bir ışıık çelme takıyordu ayaklarıma, martılar denizin üzerinde şarkılar söylüyordu taklalar atarak. Vapur düdükleri güneşe göz kırpmıyor, şiirin melek tıptırtısı vapurun güvertesine kadar sokuluyor, on kişi kadar 'çapulcu' şair, ses topluyordu kendi yürüyüşünden. Hayat evlerin içinden taşıyor, sokaklara akıyor, vapurun çay bardağına dokunuyor, köprünün üzerindeki balıkçıların oltasına takılıyor, motorların, arabaların, otobüslerin, etrafına bakmadan hızla yürüyen insanların yalnızlığına karışıyor. Yürümek enfes bir eylemdi. Yürümeyi seviyorduk, yürütenleri değil. Karda, kışta, yağmurda da olsa yürümek gerekiyordu. Devrimciler ne güzel yürürdü bir karıncayı bile ezmeden, yere düşmüş yaprakları ürkütmeden. Şiir yürüyüşü bir başkaydı ve hiçbir yürüyüşe benzemiyordu. Deniz Gezmiş ve arkadaşları ne güzel yürürdü mesela, ağaçlara, çiçeklere, kuşlara selam vererek. Bir kulağım ağır işitirdi, bazı sesleri duymasam da dans ederek yürümüyor adeta uçuyordum. Şair arkadaşlarım vardı etrafımda, onlar İstanbul'un kadim tarihini soluyarak, koklayarak yürüyordu. Galata köprüsünün üzerinde yürürken kimse birbiriyle konuşmuyor, sadece duyduğumuz seslerin peşinden yürüyorduk. Şiir ustası vardı aramızda, o bize sevgili biz ona saygı sevinci. Biz şiir yürüyüşünün fiyakalı öğrencileriydik. Herkes kendi sesinin sahibi olsa da şiir denizinin bir gemisi, o geminin kaptanı olmalıydı. Galata köprüsünden Balat'a doğru yürüyoruz. İçimizde Neşet Ertaş türküleri gezinirken, "Gönül Dağı'ndan, Yalan Dünya'ya inerken, birden Münir Nurettin Selçuk'un "Sana Dün Bir Tepeden Baktım" şarkısıyla yârenlik ederken kendimi, Eminönü'nde buldum. Sahi biz bu dünyada bulunmuş muyduk, bilmiyordum. Yürümek arkadaşlık ve dostluk sesiydi, sevinci ve dertleri paylaşıyordu şiir. Yürümek bahane miydi, Kul Himmet'e uzandı şu benim yaralı, biçare gönlüm, gönlüm ev istiyor, bir sevgilinin o mahcup yüzünü tam seyre dalarken, o da neydi? İstanbul'un tam kalbinde bizim şiir ustamız, elinde megafon, Nazım Hikmet'ten şiirler okuyordu. Hayranlıkla kendisini izlerken sokak simitçisine doğru koştum. İki simit alıp, nar cenneti hırkasını giyinmiş arkadaşlarıma birer lokma uzatabildim. Param sadece iki simide yetiyordu. Susam sokağı çocukları gibi düzgün ceket ama ele avuca sığmayan güneşin sesiyle yola düşmüştük bir kere. Balat'a doğru yürüyorduk. Gürültü vardı, yanımdan yüzüme doğru sıçrayan. Ağaç görmek istedim. Dalları eksik, kırık bir gurbet gibi baktılardı bana ağaçlar. Ağaçlarda tek bir yaprak bile göremedim. Üzgündü ağaçlardaki umut. Umudun da bir sesi vardı. Duyamadım. Şiirin atölye derslerine kaçak girmiş, haylaz bir şair olarak, ses toplayıcısı tavrından ziyade ve azade, çaktırmadan arkadaşlarımı izliyor, gözlem yapıyordum. Şiirin gözlem evi var mıydı bilmiyordum? Ama dostluğun kardeş sıcaklığı özlenmez miydi hiç? Balat'taydık, balad dinliyor ve usulca değil, hurra! 'Umut Ev Yemekleri' mekânına bir daldık, pir çıkamadık. Unutmadan söylemeliyim o uzun şiirin güneşi yürüyüşünde bankta uyuyan bir şarapçı da gördüm. Rüya görüyordu. Onun rüyasını da gördüm. Ama nasıl bir rüyaydı, söylemem elbette. Yemekler yendi, üzerine çaylar içildi. Sonra yürümeye devam ettik. Şiir ustamız uzun boylu, sakallarını kısa kesmiş, bize yine şiirler okudu, ilginçtir, not defteri küçük, ince kalemle aldığı o bize büyük gelen ders notlarını gür orman sesiyle okudu. Hepimiz onun gözlerinin içine bakıyorduk, 'aman, amanın, umuyor ve bekliyoruz, bizlere zor bir şiir ödevi vermesin' diye. Balat'ta son çaylarımızı içerken 'pazartesi bir öğle yalnızlığı', enfes bir günışığı, minik bir İstanbul cilvesi ve kardeşliği, her şairin aslında birbirine komşu sevinciydi. Kısacası ve özetlemek gerekirse, 'kuru fasulye' harika bir şiirdi.

Engin Turgut

AYDAKİ PALYAÇO

Taıyaprakları gibi sihirli bir gülün
Sessiz sedasız sürüklenir gözyaşlarım
Ve bütün kederim dökölür uıurumundan
Hatırasız göklerin ve kar tanelerinin.
Yeryüzüne dokunsaydım şayet
Un ufak olur giderdi.
Ne kadar hüznölü ve güzel,
Ne kadar muazzam bir rüya sanki.

DYLAN THOMAS

Türkçesi: 2024, Volkan Hacıoğlu

CLOWN IN THE MOON

My tears are like the quiet drift
Of petals from some magic rose;
And all my grief flows from the rift
Of unremembered skies and snows.
I think, that if I touched the earth,
It would crumble;
It is so sad and beautiful,
So tremulously like a dream.

TEFERRUAT TEORİSİ

Ağaca çıkmış bir ayı
Massachusetts eyaletinin
Northampton şehrinde
Vakit öğleden sonra
Saat on iki elli bir.

Nisan ayının otuzu
İki bin yirmi üç senesi
Günlerden Pazar

Gecelerden yalnızlık
Okullar zaten tatildir.

King caddesi ile
Pleasant sokağının
Kesiştiği köşede..
Kütüphaneden görülebilir.

Düşün bul bakalım
Şiir bunun neresinde?
Ayının kendisinde değilse
Ağaçta hiç değildir.

Fakat belki de şiir
Ne ağaçta ne ayıda
Ayı ile ağacın etrafındaki
Teferruattadır kim bilir?

VOLKAN HACIOĞLU

BENDE YALAN YOK!

Ortanca dayım Doğan, öğretmen okulunu kazandı, yatılı, bir iki yıl da okudu, dedem onu ödüllendirdi galiba, isteğini kırmayıp, o yaz fotoğraf makinesi ile geldiği köye. Anlaşılacağı üzere annemin köyündeyim. Bu cümleyi özellikle kurdum böyle; bu her zaman olmazdı çünkü. Kırk yılda bir, bayrama, seyrana, düğüne filan... Çünkü genellikle ben babamın köyündeyim, babaannem beni bırakmadı ilkokula başlayana dek. Anneye, babaya, kardeşlere özlem ile büyüdüm. Onlar “İstasyoncu babamız” ile şehirdeydi hep. İstasyoncu Baba’mıla ilgili de bir yazım var, yayımlandı, Akatalpa dergide.

Neyse... Fotoğrafın hikayesine döneyim.

Görüldüğü üzere beş, en fazla altı yaşındayım. Bir eşiği yularından tutuyorum. Fotoğraftan çekim ve aslı da avuç içi kadar olduğundan fotoğrafın, ancak bu kadar netleştirebildim.

Fotoğrafın bana göre solu; fotoğraftaki benimse sağımda, o eşek niye uzakta duruyor izah etmeliyim. Yakınında değilim çünkü, hani ikimizin bir pozunu çekilsin filan diyebilecek durumda değilim. O yaşta, onca büyüğüm varken sıra bana gelene dek söz hakkım olmadığı kadar o yaşlarda konuşkan da hiç değilim. Ablam dört yaş büyüğüm, dayım da ondan üç dört yaş büyük. Yani öğretmen okuluna yatılı gidişinin ilk yılları olmalı, ya da biz öyle bilelim. Fotoğrafı çeken benimle akran kuzenim, büyük dayımın oğlu.

Makineyi şimdi bile anımsıyorum, sonra edindiklerimle karşılaştırıyorum da Rus yapımı olmalı, kahverengi deri bir kılıfı vardı, objektifi demeyi o yıllar nereden bileceğim tabi, ama amatör çekimler için ideal, otuz altı siyah-beyaz poz çekebilen bir mucize... Eminim.

Bakıyorsun ve o küçük camın ardında nereyi görmek istiyorsan görüyorsun, onu hapsedip, kağıda basılacak ve elimde tutacaktım, onu öğrendim. Ben dokunamadım, herkes dokunursa bozulur diye de o film dolduğunda dayım yüklükte muhafaza etti, söz verdi herkese gönderecekti, ama ancak okul açılınca ve ancak banyo ve tabedilip gelecekti bize fotoğraflar... Sonra babamın köyüne döndüm ben, anne dedem at arabasıyla ilçe pazarına giderken beni babaanneme bırakıp geçti. Bu fotoğrafı ilkokula başlamak için şehre gittiğimde görebildim. Dayım hatıra olsun demiş, mektup yazmış, çok güldüm demiş ve yollamış.

Ha... Niye uzakta bu eşek? Yine mi söylemedim? Söyleyeyim...

Ben fotoğraf çekilene dek eşiğin kıpırdamadan durmasını sağlama görevindeyim. Üzerine atılan çulun kayma riski var, çulun da üzerinde yan yana oturan (semere ise ikisi dilediklerince oturamıyor diye indirildi kıyıya, o nedenle her ikisinin de ayakları eşiğin bu yanında sarkan) dayım ve ablam var... Tam oturup bacaklarını iki yana sarkıtsaydılar aynı güneş, aynı poz olmayacaktı, eşek sahipsiz dursa ve kıpırdasa ikisi de arka üstü yere düşecek diye böylesine karar vermişlerdi. Yani poz için mizansen üzerine epey düşünmüşlerdi. Fotoğraf işi şimdiki gibi bakıp, "A! Olmadı yeniden çekelim!" mekanikliğinde değildi ki o yıllar... Filmin yanma riski var, bayatlama riski var, makine bozulup, içinde hapsolme riski bile var. Yani neredeyse yuvarlarsak elli beş yıl, yuvarlamazsak elli iki koca yıl öncenin teknolojisindeyim... Son olarak...

Fotoğraf çekerken deklanşöre (Ya, evet, deklanşör; bu sözcüğü de bilmiyordum o yaşta ama yıllar geçince öğreniyor insan) basarken sıkı tut, sallama diyen dayıma nasıl sıkı, nasıl sağlam sorularını sormayan ve o düğmeye bastığında her nasılsa titretmeden beni ve boz eşiği çekebilen kuzene çok teşekkür etmeliyim!

Çünkü yıllar sonra hangi insan olsa o fotoğrafı görse ne güzel bir anı der, gülümserdi onlar tam çıkabilse. Ama o karede asla böyle güzel bir anı, kırk belikli bir küçücük köy güzeli olamayacağını sadece ben biliyorum; o benim en küçüklük sonrası ikinci fotoğrafım çünkü, şansım var ki o yaşımı da görsel olarak görebiliyorum. Anım belgeli, hikayem yalan değil.

Bende yalan yok! Onu bilir, onu söylerim!

Gebze, 23.10.2015, Ünsal Çankaya.

Kılıcsız Şövalye

Uyan ah! sonsuz sevişmeleri kaydeden gecenin nostaljisi üzerinde uyuyan
kılıcsız şövalye
usumun pençesindeki iki yabancı gövdenin Paris ışıklarına sarındığı yeter!
kalk ve yararlanalım
günlerimizin kendisini geride bırakma aceleciliğinden

hay Allah! beni sevmiş olan seni
nasıl da görmek isterdim Merkür gözüyle
oysa hafızamızın çatısında tutmayan geleceğin
çocukluk fotoğrafına bakmak
kendinden şüphe eden alacakaranlığa benzer

kelimeyi doldurmadan yüzüstü bırakılmış şiirlerin
kuşları patlarsa ağzımızda
dilsel sessizliğin loşluğuna ağalım
hiçbir şey konuşmamak çürümeli aramızda

kendi bedeninde unutulmuş kayıp bir zevkin
şarabi parçaları dökülüyor
her şeyi fazlasıyla anlama sahipleniciliğine
kılıcının göçebe zaferlerinde bölünmüş ruhumun ikinci cennetidir
ağzım üzerindeki ağzın

yankılanan her yürek vuruşu için düzensizliğe geri dönelim!

kanatlanıp havalara yükselmek isteyen yapışık düşlerden başka
bir şey vermez bu dünya ve bu dünya zarafet ister yoğurduğu her kalpte
yankılanan her yürek vuruşu için düzensizliğe geri dönelim!
bizden başka kimsenin geçmediği
gümüş yaldızlı aynaların uçurumunda
yeryüzü açarsa görünmez pişmanlık gülleri
güzelliğin gözleri kamaşır

yankılanan her yürek vuruşu için düzensizliğe geri dönelim!

aklımın alaylı kezzabına
adına ağırlık veren gölgelere sesleniyorum
rüzgar tulumlarının uçuculuğuna
cennetin ölümün ağzı önünde kıvrılan patikalarına ve
cazibenin oyuntusundaki suyun ölümser bakışına
kalbin tasdik ettiği her tutkunun
kader yolu bizden geçer!

Zeliha Aypek

EDEBİYAT VE ÇOCUK

Edebiyat, insanların bilgi ve duygularını aktarmak için kullandığı en güçlü araçlardan biridir. Bu güçlü aracın, çocukların hayal gücünü beslemede ve bilgi dağarcıklarının gelişmesinde çok önemli bir rolü vardır. Edebiyatın içerisinde yer alan masallar, hikâyeler ve çocuk kitapları, çocukların ruh dünyasını zenginleştirirken aynı zamanda onları hayata hazırlar ve hayat tecrübesi sunar. Bu makalede, edebiyatın çocuklar üzerindeki olumlu etkilerini ve çocuklara sunduğu dünyayı hep birlikte keşfedeceğiz.

1. Hayal Gücünü Geliştirme:

Çocuklar, doğuştan gelen bir hayal gücüne sahiptir ve edebiyat, bu hayal gücünü beslemeye ve geliştirmeye yardımcı olarak çocukların düş gücünü zenginleştirir. Masallar ve hikâyeler, fantastik karakterler, büyüdü diyarlar ve mucizelerle doludur. Bu öyküler, çocukların hayal dünyalarını canlı tutarak yaratıcılıklarını destekler ve onların farklı düşünme yeteneklerini güçlendirerek büyüdülerinde olasılıklı, kombinasyonlu ve çok boyutlu düşünerek hayata farklı açılardan bakma yeteneği kazandırır.

2. Duygusal Gelişim ve Empati:

Edebiyat, çocukların duygusal gelişimini destekler ve empati yeteneklerini geliştirir. Kitaplardaki karakterlerin yaşadığı duygusal deneyimler, çocuklara başkalarının duygularını anlama ve onlarla bağ kurma fırsatı sunar. Çocuklar, kitaplardaki karakterlerin sevinçlerini, kederlerini ve zorluklarını yaşayarak onlarla özdeşim kurarlar ve büyüdülerinde insanlara karşı önyargısız, daha duyarlı insanlar olarak empati kurma yetenekleri gelişir.

3. Dil ve Sözcük Dağarcığının Gelişimi:

Edebiyat, çocukların dil ve sözcük dağarcığının gelişimine büyük katkı sağlar. Okudukları hikâyeler, masal kitapları farklı kelimeleri, ifadeleri ve cümle yapılarını keşfetmelerine yardımcı olur. Aynı zamanda kitaplardaki farklı dil türleri, çocukların dil becerilerini zenginleştirir ve onların yazma ve konuşma yeteneklerini geliştirir ve bu sayede okuduğunu anlayan, etkili iletişim kurabilen insanlar olmalarına katkı sağlar.

4. Değerler ve Ahlaki Dersler:

Masallar ve çocuk kitapları, değerli ahlaki dersler ve öğretiler içerir. Karakterlerin doğruluk, dürüstlük, yardımseverlik ve arkadaşlık gibi değerleri sergilemesi, çocukların bu değerleri anlamasına ve benimsemesine yardımcı olur. Edebiyat, çocuklara etik değerleri öğretir ve gelecekte yardımsever ve önyargısız insanlar olmalarına olanak sunar.

5. Bilgi Edinme ve Dünya Görüşünü Genişletme:

Çocuklar, okudukları hikâyeler ve kitaplar aracılığıyla farklı kültürleri, coğrafyaları ve tarihleri keşfederek dünya görüşlerini genişletirler. Edebiyat, onlara bilgi edinme fırsatı sunar ve dünyayı daha derinlemesine anlamalarına yardımcı olur. Farklı konular hakkında kitaplar okumak, çocukların öğrenme isteğini artırır ve bilgilere ulaşarak analiz eden düşünen, keşfeden insanlar olmalarına olanak sağlar.

Sonuç:

Edebiyat, çocukların hayatında önemli bir yer tutar. Masallar, hikayeler ve çocuk kitapları, çocukların hayal gücünü besler, empati yeteneklerini geliştirir, dil becerilerini zenginleştirir ve değerli ahlaki dersler sunar. Aynı zamanda, edebiyat çocukların dünya görüşünü genişletir ve bilgi edinme isteğini artırır.

Bu nedenle, çocukların edebiyatla erken yaşta tanıştırılması ve kitaplara yönlendirilmesi, onların gelişimine olumlu katkılarda bulunur ve onları yaşam boyu sürecek bir okuma alışkanlığına yönlendirir. Edebiyatın büyüğü dünyası, çocukları daha bilinçli, meraklı ve duyarlı bireyler olarak yetiştirmeye yardımcı olur ve okudukları kitaplar ile hem çocuklar hayata hazırlanırken hem de daha bilinçli nesiller yetişmesine zemin sağlanmış olur. Bu yüzden çocuk edebiyatı bilim dalı olarak araştırılmalı ve bu alanda araştırma yapan bilim adamları ile geleceğimizin teminatı olan çocuklara daha iyi bir dünya hazırlanmalı, daha nitelikli eserler ortaya çıkması desteklenmelidir.

Kaynakçalar

F Temizyürek - Türk Dili Dergisi, Çocuk ve İlk Gençlik Edebiyatı Özel ..., 2014 - tdk.gov.tr
Y Arıkan, AÖİ SAMUR - Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi, 2020 - dergipark.org.tr
M Aykaç - 2011 - kitaplar.ankara.edu.tr
Ş ŞİMŞEK, F BULUT - 2022 - books.google.com
Ö Otmar, A Erdem - Değerler eğitimi dergisi, 2019 - dergipark.org.tr

SABAHLARI HİÇ SEVEMEDİM, BABA

Gün doğumuna tanıklığı eksik gözlerimin
Gecenin yalnızlığından hatıra yüzümdeki karanlık
Uyku iki hecede sana ömürlük veda
Son bakışın umuda haiz değil

Hasreti çoktu dudak yoran ülkümün, devrik sarmalı
Ay manzaramı uzun tuttum, pencere manidardı
Ben sabaha kūs, martılar ekmeksiz camıma
Çocukluk güldüğüm günlerde kaldı

Bana, neşeli şiirler yaz, diyorlar
Galiba iyi bir gezegenden sesleniyorlar
Oyunsuz geçtim büyümenin hükmünden, an kayboldu
Varlığın atlı bir mevsimin son akşamı
Yüzüm sonbaharda asılı

Beni güzelt isterim, rengim solmadan ışığı içime kar
Yüzümden yapraklar dökülmeden sığınsın bana kuşlar
Gözlerde sağanak, geç kalmış bir yanılsama
Unutma, yağmurlar kimseye sormadan ağlar

ELİF BURCU ÖZKAN

HİLMİ HAŞAL* OKŞANDIKÇA SIZLAYAN YARA GİBİSİN

Merhaba iki gözüm. Yaşamayı deniyorum, özenle, senin sayende, güneşi özlemeyi sürdürüyorum. Güneşin şefkati vazgeçilmez bir armağandır insan evladına, inanıyorum buna. Yani güneşin sağaltıcı püskül-salkım huzme bakışlarına... Değerini bilirim! Şefkat, cinsiyet, ırk, renk, din, milliyet, siyaset, çocuk, yaşlı ayırt etmeden, olanca dünya hazzını tattırır insanlara. Kutsanması, övülmesi değerbilirlik gösterilmesi gereken bir kalp madenidir, bir tür gönül mabedidir şefkat. Aşk cömertliği, ruh bereketi... Hidayet / Nirvana işaretidir, diğer yandan! Pek çok manada! Güzel bir iksirdir ışığı, yararlıdır ısısı, iyileştiricidir, okşayıcı ışın uçları...

Sen benim güneşimsin!

Güneş ışını kadar taze ve sevecen bakışların için bekliyorum seni. Isınmayı özlemiş bir çınar dalıyım, Ankara'da... Seni bekliyorum iki gözüm. Güneşim. Neredesin, demiyorum çünkü biliyorum, Trakya topraklarındasın, kuzeyde kadim bir kentte. Rüyalarımın, özlemlerimin atlasındasın! Şuramdadır, hayalin, rüya çiçeğim benim! Dokundukça, koklandıkça unutulmazlık uzayısın bana! Okşandıkça sızlayan yara gibisin şuramda... Kurudukça zonklayan yara gibi...

Çubuk, Yaz 2011

Adile Naşit

Televizyonun gündelik hayatımıza girmesiyle birlikte birçok konuda olduğu gibi sanat dünyasında da ‘imaj’ devri başlamış oldu. Tiyatro sahnesinden sinema perdesine oradan da ekranlara yansıyan gerçeklik durmadan yeni biçimler ve farklı anlamlar kazanıyordu. Bugün bir filmi sinemada seyretmek (izlemek) ile televizyonda seyretmek (izlemek) arasında neredeyse hiçbir fark kalmadığı söylenebilir. Seyretmek ile izlemek fiillerinin birbirine yakınsadığı bir karnaval havası hâkim bugünün dünyasına. Sanatsal ‘imge’nin gündelik hayattaki ‘imaj’a dönüşen şekli, birçoğumuzda gözlerimizin önünden geçip giden görüntülerin bulutundan başka bir şey olmadığı algısı uyandırabilir. Günümüzde akıllı telefonlar, internet teknolojileri ve büyük veri sayesinde dijital dönüşümün hızı baş döndürücü bir hâl almış durumda. Zygmunt Bauman’ın ‘Akışkan Modernite’ olarak tanımladığı bu süreç canlı cansız neredeyse her şeyin ekranlardan akıp gittiği büyük bir yanılsama içerisinde yaşadığımızı düşündürüyor. Sanatsal ‘imge’nin tiyatro ve sinemadaki gerçek varoluşunu hatırlamak, reklâmlarla yönlendirilen ‘imaj’ çağının yanılsama perdesini biraz aralamakla mümkün olabilir. “Düşünüyorum öyleyse varım,” diyen filozof Descartes’a atfen “Hatırlıyorum öyleyse yaşıyorum” diyebilmek de önemli.

Özellikle 1970’li ve 1980’li yıllardan itibaren Adile Naşit, gerçek sanatçı imgesiyle toplumda geniş kitleler tarafından sevilen bir sinema ve tiyatro oyuncusudur. Sinema ve tiyatrodaki oynadığı roller dışında kendi başına bir ekol olmuş ve yeni bir tarz getirmiştir. Kendine özgü gülüşü, konuşması, girdiği her rolü ayrıcalıklı kılmıştır. Bunun ötesinde, bütün rollerin dışında, sadece kendi olarak da özgün bir karaktere sahiptir. Adile Naşit ile ilk tanışmam 1980’li yıllara rastlar. İstanbul Şehir Tiyatroları’nın Harbiye’deki Muhsin Ertuğrul Sahnesi’nde bir temsilde aşağı yukarı yedi veya sekiz yaşındayken seyretmiştim kendisini. Daha önce televizyonda izlediğim ve hayranı olduğum büyük bir sanatçıyı tiyatro sahnesinde hareket ederken, konuşurken, şarkı söylerken ve gülerken görmekten bir hayli etkilenmişim. O sıralar henüz ilkokula gidiyordum. Çok istememe rağmen izci olamamıştım. Camadan düğümünü bağlamayı bir türlü öğrenememişim. Hababam Sınıfı’ndaki yavrukurtlara özenirdim. Yedi ilâ on bir yaş arasındaki akranlarımdan izciliğe hazırlık çağı olan yavrukurt yarışında nedense hep gerilerde kaldığımı hissederdim.

Çocukluğun verdiği masumiyetle Adile Naşit’i televizyon ekranlarının dışında ilk defa canlı olarak bir tiyatro sahnesinde seyretmiş olmanın ayrıcalığını taşıdığımı düşünmüştüm. Aklımın bir yerinde evdeki televizyon köşesiyle tiyatro sahnesi arasında bağlantılar kurmaya çalışıyordum. Evde her akşam uykudan önce çocukları ziyaret eden “masalcı teyze” televizyon ekranından çıkmıştı. Gözlerimin önünde büyüdükçe büyüyen, tiyatronun görkemli sahnesinde ustalıklı oyunculuğuyla efsane bir sanatçı vardı. Sahneyle birlikte ben de kendi kendime hemen orada bir anda büyüdüğümü anladım. Tiyatroya gelirken tam olarak ne hissedeceğimi bilmiyordum. Okulun klâsik Volkswagen minibüsünün arka tamponuna bağladığımız teneke kutuların çıkardığı gürültüyle yol boyunca eğlenceli dakikalar geçirmiştik.

Tiyatroya geldiğimizde minibüsü park ettikten sonra şoförün teneke kutuları fark etmesi üzerine bir anda hepimiz bağışmaya başladık. Bu şamata içinde biraz da Hababam Sınıfı’nın ruhuna yakışır bir neşeyle başlamıştık oyunu seyretmeye. Oyun başlar başlamaz tam bir dikkat ile kesin bir sessizlik kaplamıştı tiyatro salonunu. Tiyatronun kendine özgü kuralları ve disiplini içerisinde buluvermiştik birdenbire kendimizi. Artık küçük çocuklar değildik. Afacanlar değildik. Gerçek bir tiyatro seyircisi olmanın ciddiyetini taşıyan sorumluluk sahibi kişilerdik. Her şeyden önce sanata ve sanatçıya karşı duyulan saygıdan kaynaklanan toplumsal bir sorumluluktan bu.

1987 yılında kaybettiğimiz efsane sanatçı Adile Naşit'i o gün tiyatro sahnesinde ilk ve son izleyişim oldu. Fakat o günün unutulmaz hatırası hafızamda kuvvetli bir yer edindi. Düşüncelerimin değiştiğini, tiyatro perdesinin sihirli bir havası olduğunu, sahnedeki seslerin, hareketlerin, konuşmaların, jestlerin televizyonda izlediklerimizden çok farklı olduğunu erken yaşta keşfetmiştim. Parterde patlayan alkışların muhteşem bir şarkısı vardı. Arthur Rimbaud'nun "Bilirim şafağın güvercinler gibi coştugu ânı/ Ben gerçekte yaşadım düşlerde yaşananı" dizelerindeki gibi büyüleyici bir atmosfer hâkimdi tiyatro salonuna.

Çocukluğumda yaşadığım bu estetik deneyimin kendi sanatsal gelişimim üzerindeki olumlu etkilerini seneler sonra görecektim. Bugün burada bu satırları yazarken bile o ânın ihtişamı gözlerimin önünde capcanlı bir şekilde beliriyor.

Geçip gitmiş olan her neyse, sanıldığı kadar da uzaklara gitmiş olamaz, diyor bir ses içimden. Hisseli Harikalar Kumpanyası, Neşe-i Muhabbet, Şen Sazın Bülbülleri ve daha birçok kabarenin, müzikalin zamanın derinliklerinden gelerek yaşadığımız çağa söyleyecek bir sözü olduğunu düşünüyorum. Lüküs Hayat Opereti'nin notaları dolaşüyor boş koltuklar arasında. Eskiler 'lûgat paralama' deyiminin gerçek anlamını bilirlerdi. Bilmediğin bir kelimeye sözlükten bak, derlerdi. Bildiğin kelimeye ise iki kere bak. Bugün tarihin sayfaları arasında dolaşırken bilmediğimiz bir kelime ile karşılaşsak sözlükten bakarız. Fakat bildiğimiz bir kelimeye sözlükten iki kere bakarsak ne görürüz?

VOLKAN HACIOĞLU

Düşünce Avcısı

Ben bir düşünce avcısıyım
Diyeceğim yok desem av olmak var
Ne zaman kıyılara anı avlamaya çıksam
İskender'in ordusu gibi geçiyor zaman
Elim boş dönüyorum saklıma
Ruhumda aç çocuklar ölüyor
Ben bir düşünce avcısıyım
Hayalim yok desem av olmak var
Ne zaman dağlara acı avlamaya çıksam
Ürkek kuşlar gibi zirveleri aşıyor zaman
Yorgunum zor dönüyorum aslıma
Heybemde ne bebekler ölüyor
Ben bir düşünce avcısıyım
Sustuğum yok desem av olmak var
Ne zaman hayatı avlamaya çıksam
Uçurumlarda çığlık sesleri yankılanıyor
Zavallı ben dönemiyorum aklıma
Bilincimde ne öfkeler ölüyor
Hayali öldüren şey ölüm değil zulümdür
Ben bir düşünce avcısıyım
Hayaletleri hiç kimse olan...

H. İhsan Sönmez

Şiirin Ana-dolusu Bilsen Başaran

Gülşen Ersan

Onu ilk kez İzmir Alsancak'ta Türkan Saylan Kültür Merkezi'nde tanımış, sevmiştim. Hiç unutmam; 18 Kasım 2015 Çarşamba günüydü. Aynı gün, şair yazar Ahmet Günbaş'ın Çatapat Sesimle adlı şiir kitabı ile sevgili Gönül Çatalcalı'nın İsimsiz romanının tanıtım ve imza etkinliği vardı. Gönül Çatalcalı'nın konuşmacılarından birisi de Bilsen Başaran'dı. Adını daha önce duymuştum ama ilk kez o etkinlikte karşılaşmıştım. Bilsen Hanım giyimi kuşamı, hanımefendiliği, kendisinden emin duruşu, çağıldayan bir nehir, dupduru bir su gibi akıcı konuşması ile dikkatimi çekmişti. O günden sonra nerede bir etkinliğe katılıyor, söyleşi yapıyorsa onu yakından izlemeye çalıştım. Kitaplarını edinip şiirlerini okudukça ona olan saygı ve sevgim de her geçen gün artıyordu. Gittiğim her yerde onu anlatıyor, şiirlerini okuyor, görmediğim zamanlar özlüyordum.

5 Mart 2016 günü sevgili Bilsen Başaran'ın 45. Sanat Yılı etkinliği düzenleneceğini duyduğumda çok sevinmiş, o gün annemle birlikte Karşıyaka Çarşısı Kültür Merkezi'nde soluğu almıştık. Kimler yoktu ki!.. Kalabalık bir katılım vardı. Annem de benim ona olan hayranlığımın nedenini daha iyi kavramış, Bilsen Başaran'la tanışmış olmaktan onur duymuştu. Sözün Gümüş Kapısı adlı deneme kitabını onun için imzaladığı o gün, annemin gözlerindeki ışık görülmeye değerdi. Bana da Sözün İzi adlı deneme kitabını imzalamıştı. Aynı evde kaldığımızdan dönüşümlü okuyabileceğimizi düşünerek almıştık kitapları. Ama ne zaman anneme imzalanan kitabı elime alacak olsam anneciğim; "o kitap benim, benim adıma imzalı" diye uyarırdı. Canım annem kitaplarını çok sever, kıskanırdı.

2014 yılında katıldığım Karşıyaka Belediyesi Şiir Atölyesi'nde her cumartesi toplanıyor, atölyemizin kurucusu, şiir kuramcısı, eleştirmen, şair Veysel Çolak'tan ders alıyorduk. Orada da Bilsen Başaran'ı tanımanın coşkusu yansıtıyor, zaman zaman şiirlerinden örnekler sunuyordum. Bu arada hocamız, "kendi aramızda konuştukça dersini kaynatacağıma, farklı günlerde toplanarak şiir üzerinde düşünmemizi, çalışmamızı, tartışmamızı salık vermişti. Metin Soydeveli arkadaşımız bu öneriyi bekliyormuşçasına hemen kolları sıvadı ve cumartesi günleri atölye çıkışı toplandığımız Kafe Sokağın Kalbi'nde perşembe günleri toplanmamızı önerdi. Bunu kısa sürede de sağladı. Grubumuzun adı "Şiir Sokağın Kalbinde" adını aldı. 2017 Şubat'ında düzenli toplanmaya başladık. Grubumuz gittikçe sesini duyuruyor, etkinliklerimiz ses getiriyor, katılım her geçen gün çoğalıyordu. Narlıdere'den, Bornova'dan, İzmir'in çevre illerinden de katılımlar başlamıştı. Bizler, Metin Soydeveli önderliğinde her hafta İzmir'de yaşamış, iz bırakmış şairlerimizi anmaya, onların şiir kitaplarını edinip okuyarak anlamaya çalıştık.

Yaşamını İzmir ya da çevresinde sürdüren şairlerimizle sazlı-sözlü etkinlikler düzenleyerek yakınlaşmaya başlamıştık. Bilsen Başaran da arada bir bu etkinliklere konuşmacı olarak katılıyor, bizi onurlandırıyor. Haftalar birbirini izlerken, bir gün Metin bey, Bilsen Başaran'ı da konuk etmemiz gerektiğini, etkinlik sunumunu da benim yapmamı istemişti. Heyecanlanmıştım... Ama benliğimi, başaramayacağım korkusu, kaygısı sarmıştı. Ayrıca, Hepşen kardeşimin korkunç hastalığı da beni bu görevden alıkoymaya çağırıyordu.

Her şey bir yana, haftalık toplantılar sıkıntılarımı, acılarımı az da olsa hafifletiyordu... İnsanın böyle zor zamanlarda nasıl davrandığı, kimden, nereden güç aldığı, neye sarıldığı önemliydi. Sorunsuz kişilerin yapabileceğinden çok daha özveri gerektiriyordu. Hep söylediğim gibi 'şiir(im) benim imdat fenerim'di. O olmasa bunca acıya nasıl dayanırdım, bilemiyorum! Kardeşim, her geçen gün, gözlerimin önünde eriyip giderken umarsızca onu kurtarabileceğimizi düşünerek çırpınıyordum. Bu durumda bir görev üstlenmem hiç de kolay olmayacaktı. Grup arkadaşlarımız içinde Başaran'ı en yakın tanıyan da bendim. Bilsen hanım davet edilmiş, gün belirlenmişti: 26 Ekim 2017.

"Şiir Sokağın Kalbinde" Bilsen Başaran'ın onur konuğu olduğu bu etkinlikte sunumu ben yapacaktım. Hızla hazırlıklara giriştim. Ankara-İzmir arasında mekik dokuduğumdan kitaplarımın bir kısmı Ankara'da, oğlumla birlikte yaşadığım evde kalmıştı. Oğlumdan Bilsen Başaran'ın adıma imzalı kitaplarını bana iletmesini istedim. Ben kitapları bekleyedurayım, hukukçu-şair- yazar Veysel Gültaş'ın Bilsen Başaran üzerine yazdığı Bir Şair, Bir Sis Çanı adlı kitabını edinip okumalıyım diye düşündüm. Kitabın baskısı tükenmişti. Başka bir hukukçu-şair dostum Durmuş Taşdemir'den ödünç edindiğim kitabı okumaya başladım. Duygulanmıştım... Bilsen Başaran'ın acılarını, sevinçlerini yüreğimde duyumsuyor, kendimi onun yerinde hissediyordum. Empati işte böyle bir şey olmalıydı. Hepşen kardeşim, yatağında beni izliyor, arada bir onun da duyabileceği şekilde sesli okumamı istiyordu. Zaman zaman gözyaşlarımızı tutamıyor, birbirimize sarılıp ağlaşıyorduk. Özellikle sevgili eşi için yazmış olduğu satırlar çok dokunaklıydı. Sayfalar ilerledikçe, "Bilmenin zamanı önümüzdeydi..." satırı dikkatimi çekti. Demek ki, acılarımız da kardeşti. Bilsen Hanım da benim gibi eşini genç yaşında kaybetmişti. O vurucu satırları hiç unutmadım:

“Kuzgun leşe gelmemiştii henüz / yavrular / sütün kesilmiştii hem de / başımızı sokacak / dört duvarı bellemiştik / acıları gurbet ele yollamıştık / (...) tuzumuz tadımızla / akşamı beklerdi gülüş / çocuklar / elden avuçtan çıkmada/ borçların yekunu belli / bitti bitecek... / gözümüz yeni dolapta divanda...

“Sonra, bir gün, 18 Mart 1983 günü...

12 Mart Erzurum’un kurtuluş günü arka sokağımızı saran davul zurna sesleri içinde İstanbul’a yolcu ettiğim, bir avuç yanardağ közü olup gelmişti, bir tabut içinde, omuzlar üstünde, istemeden, demeden, duyurmadan, sormadan...Umutken yer üstünde, şimdi yaşayan cesettim yer altında. İki çocukla dünyanın ateşine dalmış, yanmadan, kavrulmadan yol bulmanın savuran kederine düşmüştüm.”...diye devam eden satırlar...

Sessiz hıçkırıklarla ben bu satırları seslendirirken, kardeşim de beni bu kadar üzen şeyi merak etmişti. Ona da okumamı söyleyince, titreyen sesimle okumaya başlamış, o da aynı acıları yaşadığımızın bilincine varmıştı. Ailemizden biri olmuştu Bilsen Başaran. Ablamızdı o bizim artık.

“Annem, dünya kadın!.. Sırtımı göğsünde tutan, beni yeniden doğuran, ekmeğini ekmeğimin üstüne koyan...İşte hayat böyle bir şeydi ve dayanmanın dayanılmaz közüyle cebelleşerek ayakta durmak da bir başka ölümdü. Ölüm beni keskin dişleriyle parçalamış, birisi dört, diğeri yedi yaşlarındaki çocuğun yaşam sorumluluğunu bağlamış, her acının üstüne körükle giden bir kentte yaşamaya mahkûm bırakmıştı. Hayat bütün ağırlığı ve ağıyla çevremi kuşatsa da annemin ve ailemin desteğinin her koşulda, her an yanımda olduğu hissiyle direniyordum.”

Bunları okudukça... Veysel Göltaş’ın Bir Şair Bir Sis Çanı, Bilsen Başaran kitabının benim için tek başına müthiş bir kaynak olduğunu düşünüyordum. Altını çizmem gereken yerleri tek tek not ediyor, kitapta yer verilen şiirleri içselleştirerek tekrar tekrar okuyordum. Kısıtlı zamana karşı yarıştığım halde kitabı elimden bırakmak istemiyordum. O arada Ankara’dan kitaplarım da gelmişti. Okumuş olduğum kitapları etkinlikte konuşmacı olan Dizdar Karaduman’a ve şiir okuma görevi alan arkadaşlarıma yararlanmaları için verirken, bilgi alışverişinde bulunuyordum. Sözün İzi, Sözün Gümüş Kapısı, Çekilmemiş Hayat Fotoğrafları, Fotokopuk Düşler, Kül Kadınlar Güncesi, Sim, Maraş’tan Bir Haber Geldi ve daha niceleri... Her biri okunmaya değer onlarca kitap.

Doğaldır ki, her birini tekrar okumak, etkinlik gününe hazırlanmak olanaksızdı. Grup arkadaşlarımda da etkinlik öncesi kitaplara göz atmaları, üzerine konuşacağımız konuğumuzu tanımaları, soru yöneltebilecek kadar fikir sahibi olmaları gerekiyordu. Sonunda o gün gelip çattı...

26 Ekim 2017 günü Bilsen Başaran Sokağın Kalbi'nde onur konuğumuzdu.

Sunumunu heyecan içinde yaptığım etkinlikte birçok şiirsever uzak-yakın demeden salonu doldurmuş, grubumuzun Kurucusu Metin Soydeveli'nin önderliğinde, Dizdar Karaduman hocamızın konuşmasıyla unutulmaz bir akşam yaşamışlardı. Geçtiğimiz yıl, 1 şubat 2023'te sonsuzluğa uğurladığımız Ruhtan Yazıcı da etkinliğin video çekimlerini yaparak belgelemiş, katkı sağlamıştı. Burada onu saygı, sevgi ve özlemle analım...

Bitmedi... Sevgili Bilsen Başaran'ın, Hepşen'imizle tanışmaya, ona geçmiş olsun ziyaretine evimize kadar gelmesinden de söz etmek isterim.

Etkinliğin üzerinden henüz birkaç ay geçmişti; o gün benim duygusal konuşmamdan, annemin de ne yapıp edip etkinliğe yetişmesinden etkilenmiş olmalı ki, beni aramıştı. Bugün gibi anımsıyorum, 4 Aralık Pazartesi günüydü... Zeki Büyüktanır öğretmenimize geldiğini, aynı mahallede komşu olduğumuzu söylediğimi anımsadığını, uygunsak Hepşen'i ziyaret etmek istediğini söyledi. Dünyalar benim olmuştu... Adresi vermemi isteyince, onu bulunduğu yerden alabileceğimi söyledim. Bu arada anneme haber verip, evi derleyip toparlamaya koyuldum.

Bilsen abla önceleri de bize gelmek istediğini söylediğinde, yeni bir kitap hazırlığı içinde olduğunu bildiğimden, ince düşüncesinin bizleri mutlu ettiğini söylemiştim. Aynı acıları çektiğini, aynı deneyimleri paylaştığını anlatmış, moral vermeye çalışmıştı. Zamanın durduğu o güne değin, Hepşen'i hayatta tutacağımıza kesin gözüyle bakıyordum. Telefonumu yeniden aldırınca Bilsen Abla'yı gidip karşıladım. Evimiz onurlanmıştı... Annemiz ve Hepşen kardeşim için ayrı ayrı hediyeler getirmiş, yeni çıkan kitabı Kz Fırtınası'nı da ellerime tutuşturmuştu. Amansız hastalıkla boğuşan Hepşen'in yüzünü güldürmüş, güzel sözleri gözlerini yaşartmıştı. Birlikte geçirdiğimiz o birkaç saat, onu yakından tanımanın coşkusu bizi gururlandırmaya yetecekti. Adıma imzalı yeni kitabını uzatırken, içinden birkaç şiiri seçerek, 13 Ocak 2018'de düzenlenecek kitabın tanıtım gününde seslendirmemi istemişti. şiire olan tutkumu, ondan g aldığımı biliyordu. İstemine net bir yanıt veremesem de başımla onaylamış, kitabı bağrıma basmıştım. Çayın yanına koyduğumuz kurabiyelere dokunmamıştı... Sanki Hepşen'in duruşu, sözcüklerini boğazında dğmlemişti. Ama yine de Bilsen ablanın bu kısa ziyaretini günlerce konuşmuş, moral bulmuştuk. İşte o günden sonra Bilsen Başaran, ailemizden biri olmuştu.

Yeni kitabının tanıtılmasına yaklaşık bir ay vardı. Onca güzel şiir içinde seslendireceğim bir iki şiiri seçmekte zorlanmıştım. K z Fırtınası beni tutsak etmiş, bir, iki değil onlarca şiiri ezberlemeye götürmüştü. Şiir okuma çalışmalarını evde hastamız olduğu için yüksek sesle yapamadığımdan, sevdiğim şarkılarla müziklerin yanı sıra şiirleri de göz yaşlarım gibi içimde saklıyordum. Okuduğum her şiir beni duygulandırıyor. Beni izleyen Hepşen'in üzülmelerini de istemiyordum. İki şiire ağırlık verdim; Güz Evi ile Gülten Akın'a adanan Kesmem Kara Saçlarımı.

Ve... 13 Ocak 2018 Çarşamba günü...

Sevgili şair, Doç. Dr. Özge Sönmez'in güzel konuşmasının ardından sahne alıp, şiirlerimi seslendirdim. Yanım sıra Aslıhan Tüylüoğlu, Cem Seyhun Ünbay, Süreyya Türkaydın da Bilsen Başaran şiirlerini okudular. Dostlarla aynı sahneyi paylaşmanın onurunu duydum. Bilsen Başaran'ın teşekkür konuşmasında bana ve özellikle de Hepşen kardeşime yer vermesi, bana olduğu kadar salonda bulunanlara da duygulu anlar yaşattı.

İzmirli anılarım içinde özel bir yeri olan o günleri unutamam. Hepşen' imiz, ellinci yaşının ikinci haftasında, 12 Nisan'da aramızdan sessizce ayrıldı. Bilsen Başaran bizi o gün de yalnız bırakmadı. Zeki Büyüktanır, Dizdar Karaduman da öyle... Dostluk, saygı ve sevgi hep bizlerle birlikte olsun...

Gülşen Ersan

AŞK DEDIĞİN KÜÇÜK TIRTILLI BİR OT

Rüzgârın sırtında mor menekşenin, sümbülün kokusu

Gün yaşlanıyordu kendisi gibi, atı ve bozkır yaşlanıyordu
Yüzüne sürdü öfkesini atıyla giderken, tazelendi

Tarlanın üstünde kumru mavisi ince bir anız dumanı

Ağlamak kıymetlidir dedi, taçyaprağındaki çiğ incisi

Sözcükler harmanıysa şairin, milat, gülüşünü takındığı gündür
Bir damla suya benzerdi oymalı hançeri
Buğulu bir sesle girdi lafa, gür koygun, taş gibi ağır

Usl boyluydu kadın, parlak yakut gözlü, durgun su gibi

Gözleriyle gülümsedi adam, sessizliği ve bıyıklarıyla gülümsedi
Közden, yalımdan türkü sözleri süzer, dize döverdi

Öfkesi geçip gitti, su toprakta kayboluverdi sanki

Laciverde döndü gökyüzü, birden toparlanıp kankızıldan

Kadınlar görsün diye, çayırları getirdi ve eski sözleri

Gözlerini yağmaladı kadının, dudaklarını, boyunu postunu
Oysa, aşk dediğin küçük, tırtıllı kuru bir ot
Işıldayan gözleri pencere camındaki çiğ damlaları gibi

Ilık, yakut renkli iğneleyici bir yağmur başladı birdenbire

Rüzgârın sırtında mor menekşenin, sümbülün kokusu

Göğsü nakışlı anı dağarcığının güneyi, ahlat yeşili
İyi çalışmıştı aşkına, tertemiz bir işçilik, yüreğinin gücüyle

Ağlamak kıymetlidir dedi, taçyaprağındaki çiğ incisi

Musa Öz

Bir dönem, yani kitabım yayımlandığı sıralarda hem tanıtımını yapmak hem de bazı dost ve akrabalarla, hatta edebiyat çevresiyle iletişim kurabilmek için sosyal medyada hesap açmıştım. Bu durum bir süre devam etti. Sonra olup biten birçok şeye canım sıkıldı, bazı özel, üstelik gereksiz yazışmalar hepsinin üstüne tuz biber ekte. Sonuç olarak hesabımı dondurdum, edebiyat dergileriyle ve yayınevleriyle olan bağlantılarımı kestim. Bir gün evde bulunan tüm dergileri poşetlere koyup çöp variline attım. İçlerinde şiirlerimin veya düzyazılarımın yer aldığı yayınlar da vardı. Kütüphanemdeki birçok kitabı sahaflara, hem de yok pahasına sattım. Bu küskünlük durumu yıllarca sürdürdüm, yeniden şiire veya dergi ortamlarına döneceğimi sanmıyordum. Umudum da yoktu açıkçası.

Elbette bu arada kendimce kitaplar okuyor, biraz da şiir yazıyordum. Yazdıklarımın arasında iyi olduğuna inandıklarımı bir kenarda tutuyordum. Bir gün internet sayfaları arasında gezerken edebiyat dergilerine rastladım, aralarında Sincan İstasyonu da vardı. Abonelik için hesap numarası, iletişim bilgileri hemen orada, gözümün önünde durmaktaydı. Bir-iki dakika içinde banka hesaplarıma girdim, dergiye abonelik ödemesi yaptım. Hızlı davrandım, çünkü bir yanımda “vazgeç” diyordu.

Olan oldu; Abdülkadir Budak’a e-posta üzerinden bilgi verdim, adresimi ve telefon numaramı yazdım. Çok çabuk dönüş yaptı, biraz konuştuk. Artık dergi kargoyla geliyordu. Böylece yeniden edebiyat ortamının bir kıyısına ilişmiştim. Ve bir gün birkaç şiirimi dergiye gönderdim, Abdülkadir Abi hem şiirlerden birinin yayımlanacağını hem de bir hafta sonra kitap fuarına katılmak üzere yaşadığım şehre geleceğini bildiren bir yanıt verdi. Şiirim dergide yer almasından çok, bu ziyaret haberine sevinmişim. Heyecanla o günü bekledim. Daha önce başka kentlerde karşılaşmıştık ama beni net hatırladığını sanmıyordum.

Onun otogara inebileceği saati tahmin ederek aradım, evet, birkaç dakika önce gelmişti, “Kendisini alabileceğimi” söyledim, “Gerek yok, belediyenin kültür-sanat işleriyle ilgilenen görevlileri karşılama yapacak.” dedi. “O zaman akşama görüşelim” “Tamam, ben seni ararım” diye yanıtladı. Akşam yemeğinden sonra kendisiyle Cumhuriyet Meydanı’nda buluştuk. Sıcak bir kavuşma oldu. Birlikte kafeteryalardan birine gitmeyi teklif ettim: “Ben Ankara’dan geliyorum, denize yakın bir yer olsun.” dedi. Güldük ve öyle yaptık. Hem çay içtik hem konuştuk. Sonra deniz fenerine kadar yürüdük, orada beton duvarın üstüne oturduk. Ay bulutların ardından parlak bir ayna gibi çıktı, şehrin üst tarafında ilerlemeye başladı. İki yanımız denizdi ve ötelerde yakamozlar kıpırdıyordu. Sohbeta şiirlerden girdik, dergilerden çıktık; kitaplardan daldık, şairlerle, özel işlerimizle ve meslek yaşamlarımızla sürdürüp götürdük. Kendimizi öyle kaptırmışız ki, gece yarısı olmuş ve çevremizdeki insanların oradan ayrıldıklarını fark etmemişiz. Vay canına! Uzun süredir hiç kimseyle böyle sıcak, içimden geldiği gibi ve zevk alarak konuşmamıştım.

Deneyimi daha fazla, yaşı daha ileri olan şair/yazarlar genelde kendileri anlatırlar, sen dinlersin, onaylarsın. “Bak şöyle yapmalısın” derler, “O konuları sen bilmezsin, bana sor, anlatayım.” türünden bir tavır takınırlar. Fakat Abdülkadir Budak öyle değildi; ben soruyordum o yanıtlıyordu, bazen de o soruyor ben ne düşündüğümü anlatıyordum. Diyaloglar karşılıklı sürüyor ve ara sıra yön değiştiriyordu. Belki de meslektaş olmamızın etkisi bilemiyorum, ikimiz de içten, sıcak bir sohbet yürütüyorduk.

Şiirlerden ve dergilerden bahsederken bazı görüşleri aklımda iz bırakan notlar olarak kaldı. Bunlardan biri: “Yayımlanmamış şiir, yazılmamış demektir.” sözüydü. Ben katılıp katılmadığımı belirten herhangi bir cümle kurmadım. Halen de ortada duruyorum, bir karar veremedim. Fakat doğruluk payı yüksek olsa gerek.

Unutamadığım diğer sözüyse şöyleydi: “Bir şair öncelikle diğer şairler arasında kabul görmelidir.” Bu düşüncenin anlamını o an tartamadım ama sonraları hatırladıkça tümenden katıldığımı hissettim. Çünkü şiirin gelişimini, aşamalarını, geçirdiği akımları, dahası nitelikli olup olmadığını en iyi şairler bilirdi. Dolayısıyla şiir yazmaya başlayan birini değerlendirecek olan yine çevresindeki diğer şairler olacaktı.

Hava çok güzeldi o akşam. Uzun süre dolunaya bakmaktan kendimizi alamadık. Hafif bir lodos elimizi, yüzümüzü okşayarak denize doğru esiyordu. Dönüş yolunda Usta bana: “Ankara’da bir akraban var mı Muzaffer?” diye sordu. Önce bu konunun nereden çıktığını anlamaya çalıştım, belki yolumun başkente düşüp düşmediğini öğrenmek istiyordu. Şöyle bir akrabalarımı düşündüm: “Hayır abi, akrabam yok ama bazı meslektaşlarım olduğunu biliyorum” diye yanıt verdim. O zaman Abdülkadir Budak beni çok şaşırtan ve sevindiren bir söz söyledi, bunu yaşadığım sürece unutmayacağım: “Tamam, öyleyse bundan sonra Ankara’da bir akraban var; beni bir abin olarak gör, gelersen mutlaka bana da uğral!” Valla hiç beklemiyordum, bir tuhaf oldum. Aslında çok etkilendim ama belli etmemek için “Teşekkür ederim abi, sağ olun, var olun” türünden bir şeyler söyleyip konuyu değiştirmeye çalıştım. Böylece belki gözyaşına kadar varacak duygusal durumun önüne geçtim.

Ertesi günü şiir etkinliği yapıldı. Orada Abdülkadir Budak’tan başka Hüseyin Ferhad, Akif Kurtuluş, Metin Celal ve Adnan Özer de vardı. Bir mekânda oturuyorlardı, yanlarına gidip selam verdim, aralarına katıldım. Herkesle tek tek konuşmaya çalıştım. Tesadüf, hepsinin de kitapları vardı elimde, birer birer uzatıp imzalatmayı başardım.

Son gün artık şairler dönüş yapacaklardı, arabamla gidip Abdülkadir Budak’ı kaldığı otelden aldım, evimize davet ettim. Kırmadı. Zaten otobüsün kalkmasına da hayli zaman vardı. Evde çay yaptık, balkonda içtik, yine edebiyat konuştuk. Yıllar önce bana imzaladığı kitapları, bazı eski dergileri gösterdim. Anılara daldık. Birlikte Zeki Oğuz’u telefonla aradık. Sanıyorum o son konuşmamız oldu, geçen yıl sevgili ağabeyim Zeki Oğuz’u da kaybettik.

Kitap fuarı sayesinde gerçekleşen bu buluşmadan sonra Abdülkadir Abi “Seni sosyal medyada bulamıyorum” dediği için Facebook hesabımı yeniden aktif hale getirdim. Hem Sincan İstasyonu’nda hem de diğer dergilerde şiir ve yazılarım yeniden yayımlanmaya başladı. Sanki yedek oyuncu gibi kulübede bekliyordum da artık maça girmiştım.

Evdeyken eşim, Abdülkadir Abi ile fotoğrafımızı çekti. Otobüs saati yaklaştığında onu otogara da beraber bıraktık. Şair, ana kapıdan girerken tekrar ardından baktım ve “Yolun açık olsun Ankara’daki Abim!” dedim içimden.

Muzaffer KETEN

FOTOĞRAFLAR

Muzaffer Keten ve Abdülkadir Budak

Cansaran Kızıldaş ve Mario Levi

Nadir Demir ve Metin Demirtaş

Ayaktakiler: Haluk Çetin, Metin
Demirtaş, Ataol Behramoğlu, Mustafa Uysal
Oturanelar: Müfit Kayacan, Nadir Demir

Gülşen Ersan ve Bilsen Başaran